

NÁDASD KÖZSÉG
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ

2020

NÁDASD KÖZSÉG
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ

2020

Vezető településrendező tervező

Godavszky Beáta
TT-1 18-0218
ARCHIGRAF Bt.

Közlekedéstervező:

Tóth János
Linakron Kft.
Zalaegerszeg
K1d-1/20-0183

Közmű tervező
Víz-, gázellátás, szennyvíz, csapadékvíz elvezetés

Ferencz Attila
Linakron Kft.
Zalaegerszeg
TV-T/20-0184

Ügyvezető igazgató

Szabó Gábor
ARCHIGRAF Bt.

Készült Nádasd Község Önkormányzata
megbízásából

TARTALOMJEGYZÉK

1. Helyzetfeltáró munkarész

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata
- 1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai
- 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
- 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
- 1.7. A település társadalma
- 1.8. A település humán infrastruktúrája
- 1.9. A település gazdasága
- 1.10. A táji és természeti adottságok vizsgálata
- 1.11. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
- 1.12. Az épített környezet vizsgálata
- 1.13. Közlekedés
- 1.14. Közművesítés
- 1.15. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
- 1.16. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)
- 1.17. Ásványi nyersanyag lelőhely

2. Helyzetértékelő munkarész

- 2.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

Problématérkép – értéktérkép

M = 1: 10 000

NÁDASD KÖZSÉG
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS
TELEPÜLÉSTERENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ

2020

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1 Településhálózati összefüggések,a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Nádasd község Körmentől délre, a 8.sz. főútból déli irányban kiágazó 86.sz utat kísérő településfűzerek sorában helyezkedik el. Korábban a 86-os út áthaladt a község főutcáján, jelenleg egy rövid szakaszon a 76.sz.úttal egyesülve keleti oldalán karéjszerű alakzatban elkerüli a községet. A gazdag történeti múlttal rendelkező község meg kívánja őrizni önállóságát, alapfokon teljes körű jó intézményi felszereltségét, (általános iskola, óvoda, művelődési ház, posta, gyógyszertár stb.) valamint Daraboshegy, Halogy, Hegyháthodász, Hegyhátsál, Katafa és Szőce vonatkozásában gyakorolt mikrokörzet központ szerepét, Körment szolgáltatásainak és középfokú funkcióinak igénybevételére hosszú távon szükség van.

1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Országos területfejlesztési koncepció

A 97/2005.(XII.25.) OGY. határozatban az Országos Területfejlesztési Koncepcióról Nádasd és térségére vonatkozathatóak az alábbiak:

Rurális (a továbbiakban: vidékies) térségek területileg integrált fejlesztésének prioritásai:

A vidékies térségek fejlesztése fokozott területfejlesztési politikai koordinációt igényel, illeszkedve a régiók fejlesztési programjaiba. E térségekben - a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembevételével - a helyi, térségi adottságokra építő termékek és szolgáltatások integrált fejlesztése a cél.

Aprófalvak, perifériák és egyéb öregedő korszerkezetű térségek népességmegtartó, ill. -vonzó képességének javítása vagy számukra új életképes térségi (ökológiai, rekreációs, lakó- stb.) funkciók megnyerése, ill. megőrzése;

Vas megye területfejlesztési koncepciója

A következő prioritásterületek szolgálják az átfogó célok elérését a gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódóan:

1. Vállalkozás-fejlesztési program a hozzáadott érték növeléséért
2. Élelmiszer-termelés a helyi élelmiszer-ellátás és agrárvállalkozás ösztönzésére
3. Turizmus a magasabb költési értékért és hosszabb tartózkodási időért
4. Energia-hatékonyság a fenntartható működésért és energia-tudatosságért
5. Emberi erőforrás program a tehetségek megtartásáért, vonzásáért
6. Egészséges környezet a magas életminőség segítéséért
7. Közlekedés-fejlesztése a külső és belső elérhetőségért

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

2018.évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

2.sz.melléklet Az ország szerkezeti terve

Az ország szerkezeti terve szerint Nádasd község az alábbi országos területfelhasználási kategóriákkal érintett

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Főút (meglévő)

A község önkormányzata települési térség növeléséről határozott: a déli oldalon kisebb lakóterülettel, a 86. és 76.sz. főutak csomópontja körül ipari gazdasági területtel. A lakóterület a csatlakozik a meglévő lakóterülethez. Az ipari gazdasági területet lakóterülettől nyugatra szándékoznak létesíteni, e döntést indokolja, hogy közeli elhelyezése a lakóterület használatosságát, védettségét kedvezőtlenül érintené.

A 86. és 76. sz. országos főutak az országos közlekedési infrastruktúra részei, továbbiakban is megjelennek a településszerkezeti tervben.

Nádasd igazgatási területét érintő országos övezetek

Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat puffertérületének övezete

A magterület övezete a települési terület, azt körülvevő sáv és a kertművelésű területek kivételével az egész igazgatási területet lefedi.

Új beépítésre szánt terület nem érinti a magterület övezetét. Az északkeleti igazgatási határ melletti üdülőtábor, melynek egyharmad területe benyúlik az ökológiai hálózat területébe, már a 2010-ben elfogadott településrendezési eszközökben is üdülőházas üdülőtérülétként szerepel belterületi határvonallal körülvéve.

Meglévő bánya ezen övezeten kívüli földrészleteken működik és tervezett bővítése is kívülre esik.

Erdők övezete

Az erdők övezetét a településrendezési eszközben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.

A település igazgatási területének több mint a felét erdők borítják, mintegy ¾-e állami tulajdonban van, ahol a Szombathelyi Erdészeti ZRt., illetve az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága gazdálkodik. A fennmaradó rész közösségi, vegyes és magántulajdonú erdőterület.

Sem az önkormányzat, sem a tulajdonosok részéről nem merült fel erdőterület más célra való igénybevétele szándéka, így az országos előírás a településrendezési eszközökben teljesül.

3/5 melléklet: Honvédelmi és katonai célú terület által érintett települések

A rajzi melléklet az egész igazgatási területet jelöli, a 32.§.(1) bekezdés előírja, hogy a településrendezési eszközökben a tényleges kiterjedésének megfelelően kell ábrázolni. A Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztálya előzetes adatszolgáltatásában megadta az érintett ingatlan helyrajzi számát, amely erdők övezete által érintett. A településrendezési eszközökben honvédelmi célú erdőterület besorolásba fog kerülni.

A 9/2019.(VI.14.) MvM rendelet a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról

Nádasd az alábbiakkal érintett

3.számú melléklet Tájképvédelmi terület övezete

A belterület és az azt övező sáv, valamint a belterülettől nyugatra fekvő kertes mezőgazdasági terület kivételével az egész igazgatási területet lefedi.

E vizsgálati munkarész 1/10 Táj természeti adottságok vizsgálata c. fejezete meghatározza a tájjelleg megőrzendő elemeit, valamint a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

Fentieket a településrendezési eszközökben érvényesíteni kell.

A község településképi rendelete 5.§.(4) bekezdése meghatározza a tájba illesztés követelményeit. A 6.§.(2) bekezdése rendelkezik az egyes sajátos építmények, műtárgyak elhelyezéséről.

Az igazgatási terület tájképvédelmi terület övezetével érintett részén meglévő és tervezett bányászati tevékenységre szolgáló terület nincs.

4.számú melléklet Vízminőség védelmi terület övezete

A nyugati közigazgatási határ mellett húzódó kisméretű kis méretű sáv kivételével az egész igazgatási területet lefedi.

A település szabályozási tervében kell jelennie a vízvédellel érintett terület határának. A helyi Építési Szabályzatnak pedig rendelkeznie kell a vízvédelem szabályairól.

Vas Megye Területrendezési terve

Vas megye területrendezési tervének módosítása jelenleg folyamatban van, tehát nem áll összhangban a 2018.évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló törvénnyel. A törvény 91.§- a rendelkezik a településrendezési eszközök ilyen esetben történő készítéséről.

Vas Megye hatályos területrendezési terve rendeletének 3.számú táblázatos melléklete szerint Nádasd az alábbi térségi övezetekkel érintett:

- magterület övezete
- ökológiai folyosó övezete
- kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete
- erdőtelepítésre alkalmas területek övezete
- országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
- nagyvízi meder övezete
- vízerózióknak kitett terület övezete

A hatályos megyei terv Nádasd igazgatási területének északi részén ökológiai folyosót jelöl, azonban a MaTrT azt is magterület övezetébe sorolja.

Az igazgatási terület északi része nagyvízi mederrel érintett, a MaTrT ezt nem tartalmazza.

A 91.§.(1) bekezdés d) pontja szerint ilyen esetekben a MaTrT-t kell figyelembe venni.

A 91.§.c) pontja szerint a megyei tervben alkalmazott vízerózióknak kitett terület övezetét, mivel ezt a MaTrT és az MvM rendelet sem tartalmazza azt a településrendezési eszközöknél nem kell alkalmazni:

1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek Nádasd fejlesztését befolyásoló megállapításai

A szomszéd települések hatályos tervei Nádasd fejlesztésére nincsenek hatással..

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

Prioritást élvező célkitűzések összefoglalása

- A 86.sz út mentén a regionális kerékpárút megépítésének szorgalmazása
- A mikro térségi központ szerep erősítése az intézménystruktúra minőségi fejlesztésével és lehetőség szerinti bővítésével.
- A fiatalok letelepedését és helybemaradását elősegítő lakóterület és környezetfejlesztés.
- Helyi munkahelyteremtő vállalkozások támogatása rendezési tervi helybiztosítással
- A társadalmi, kulturális és épített örökségi értékek védelme.
- A községkép további javítása az utcák, közterületek esztétikusabbá és komfortosabbá tételével.

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Az önkormányzat szerződést kötött a településfejlesztési koncepció és a településrendezési terv teljes körű felülvizsgálatára.

1.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök

- Nádasd község településfejlesztési koncepciója
- Nádasd község településrendezési terve
- Módosítás műfüvespálya 2011
- 86. és 76.sz. főutak elkerülő szakaszának átvezetése 2011
- Módosítás 2013 (TÜZÉP telep)
- Szabályozási terv módosítása 2013 Major terület
- Településszerkezeti és szabályozási terve módosítása 2015 - Nádasdi patak védőtávolsága, ÁFÉSZ telephely, Országos közút és vasútvonal kereszteződése melletti lakótelek

- Nádasdi Kavicsbánya területe, Nádasdi Evangélikus Egyházközség területe, LFM2 építési övezet előírásainak módosítása 2015
- Hegyaljai Szarvas Csárda környéke 2016

1.6.2 A hatályos településrendezési terv megállapításai, megvalósult elemek

Tervezett lakóterületek

Új utcanyitás nélkül:

- Táncsics M. u. folytatása É-i irányba – a nyugati oldalon kis része valósult meg.
- Hegyhátsági u. D-i oldala – telekosztás megtörtént, elkezdett beépülni.
- Dobó István u. É-i oldal, csportházak – nem valósult meg.
- Vasút utca nyugati szakasza beépült.
- Bajcsy-Zsilinszky utca déli oldal – nem valósult meg.

Új utca nyitásával(tömbbelső feltárással):

- Ifjúság u. folytatása, Dobó utca - nem valósult meg.
- Bajcsy-Zsilinszky -Vasúti u. összekötő - nem valósult meg.

Tartalék kereskedelmi szolgáltató terület

- A tervezett elkerülő út mellett, a 76sz. út új csomópontja környezetében napelem park építése folyamatban van.

Tervezett üdülőházas üdülőterület

- A kertes mezőgazdasági területen található a volt úttörőtábor telke, amelyen üdültábor helyezhető el - nem valósult meg

Tervezett különleges területek

- Új különleges terület a Várhegyen alakítható ki ökoturizmushoz kapcsolódó , nem nagyszámú vendégforgalomra tervezett történeti tábor létesítése céljára – részben megvalósult

Mezőgazdasági célú különleges terület

- A volt TSZ major északi sávját kiegészítve nyugatról a határoló útig terjedő legelővel állattartó, valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó tároló, feldolgozó tevékenységek számára jelöli ki a Szerkezeti Terv - nem valósult meg, jelenleg a földhivatali térképen a kérdéses terület művelési ága szántó

Új parkoló alakítandó ki:

- A Művelődési Házhoz a Vasúti utcáról nyílóan saját telken belül - nem valósult meg.
- A Petőfi Sándor utca parkolási gondjainak enyhítésére az állomáshoz vezető útról nyílóan a 790hrs telken – nem valósult meg.
- A Temető utca nyugati ágának végén a kegyeleti park és a bemutató gyümölcsös kiszolgálására – nem valósult meg.
- A Vasúti utcában az intézményi és szolgáltató központ környezetében közterületen az árok lefedésével leállósáv építhető - megvalósult.
-

Új önálló gyalogutak javasoltak az alábbi helyeken:

- A zsák Ifjúság utca és a szintén zsák északi tömbfeltárási utca összekötésére - nem valósult meg.
- A Polgármesteri Hivatal udvarában létesítendő játszótér megközelítésére a Vasúti utcából - nem valósult meg.
- A Hegyhátsági út és a Vasúti utca között meglévő földútból sétány kialakítása - nem valósult meg.
- A Temető utca és a Bajcsy-Zsilinszky utca között a kegyeleti park és a tervezett bemutató gyümölcsös mellett – nem valósult meg.

- A 86 sz. főút átkelési szakaszán Petőfi utcában mindkét oldalon kijelölt kerékpársáv található. A jelentős forgalom nagyság miatt a kerékpársáv használata veszélyes, ezért az önkormányzat szükségesnek tartja útpályától elválasztott kerékpárút kialakítását a jelenlegi nyílt csapadékvíz-elvezető árok lefedésével – az elkerülő út megépülése következtében okafogyottá vált.

Tervezett közparkok:

- A Csébi dombi régi temető területén kegyeleti parkot jelöl a Szerkezeti Terv - megvalósult

Tervezett közkertek

- A Dobó István utca folytatása mellett a Petőfi Sándor utca és a vasút között a „Római Túra” úthoz kapcsolódó *pihenőkert* létrehozása a bakancsos és kerékpáros túrázók számára - nem valósult meg.
- Az Ifjuság utca és a Dobó István utca tervezett tömbfeltáró útjának fordulói között pihenő és játszó építményekkel felszerelt közkert alakítandó ki - nem valósult meg.
- A Polgármesteri Hivatal udvarán Eu normáknak megfelelő, zöldnövényzetbe ágyazott, komplett *játszótér* kiépítésére biztosít helyet a Szerkezeti Terv - megvalósult

Tervezett egyéb zöldfelületek

- A Kossuth Lajos utca és a régi temető között génmegőrző és bemutató céllal hagyományos fajokból álló gyümölcsös – máshol megvalósult
- A (7/3 egy része és a 8 hrsz) zöldterület vízenyős és meredek felszínű belterületi terület, ahol a vízelvezető árok és a növényzettel való állandó fedettség fenntartandó – a 7/3 hrsz. beépült, a 8 hrsz. zöldfelület maradt.
- A hegyhátsági út-Táncsics Mihály utca kereszteződésében a víztorony melletti területen a szabadidő aktív eltöltésére alkalmas árnyékolt, gyepes terület alakítandó ki – megvalósult.
- A Nádasdi patakon belterületen kialakított extenzív halastó környékén és a patak két oldalán gyepes, ligetes zöldfelület tartandó fenn a halastavat kiszolgáló létesítmények elhelyezésével - megvalósult

Módosítás műfüvespálya 2011 – megvalósult

86. és 76.sz. főutak elkerülő szakaszának átvezetése 2011 – megvalósult

Módosítás 2013 (TÜZÉP telep) – a településrendezési terv valós helyzetéhez igazítása

Szabályozási terv módosítása 2013 Major terület – a településrendezési terv valós helyzetéhez igazítása

Nádasdi Kavicsbánya területe, Nádasdi Evangélikus Egyházközség területe, LFM2 építési övezet előírásainak módosítása 2015 – kavicsbánya területe megvalósult, Evangélikus Egyházközség pályázata nem nyert

Településszerkezeti és szabályozási terve módosítása 2015 - Nádasdi patak védőtávolsága, ÁFÉSZ telephely, Országos közút és vasútvonal kereszteződése melletti lakótelek – ÁFÉSZ telephely és a lakótelekkel kapcsolatos módosítás nem valósult meg.

A biológiai aktivitásérték szinten tartása érdekében kijelölt erdősáv megvalósult.

Hegyaljai Szarvas Csárda környéke 2016 - megvalósult

1.7 A település társadalma

1.7.1 Demográfia

Demográfiai folyamatok

Az utóbbi 10 esztendő részletes adatai:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
lakónépesség (fő)	1352	1344	1332	1360	1352	1342	1327	1314	1269	1310

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A lakónépesség száma 2009 és '13 között kisebb ingadozásokkal stagnált, majd fogyásnak indult, 2018-ra pedig emelkedett.

Nádasdon nemzetiségi nem élnek.

Képzettség

A lakosság képzettsége nem tér el az országrész falvainak képzettségétől.

Foglalkoztatottság

Működő vállalkozások Nádasdon 2016-ban

(forrás: önkormányzati adatszolgáltatás)

Jogi személyiségű vállalkozás	19db
Társas vállalkozás	19db
Betéti társaság	.7db.
Egyéni vállalkozás	.. 175db
Mezőgazdasági vállalkozók	113db

A munkaképes korú lakosság egy része eljár dolgozni. Az ingázás fő célterülete Szentgotthárd és Szombathely, kevesen járnak Körmentre, valamint néhányam Ausztriában dolgoznak.

Regisztrált munkanélküliek száma 2018 évben 26fő.

1.7.2 Térbeli – társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A községet a fenti szempontok szerint egyenletes, jó eloszlás jellemzi. Konfliktusok nincsenek.

1.7.3 Település identitást erősítő tényezők

Történeti és kulturális adottságok

A község igazgatási területén felfedezhetők a Borostyánkő út nyomai.

Szent István király törvénye szerint templomos hely volt, a 11. században rotunda épült, amely a 13. században templommá lett bővítve

A falu történelmi magját, amit Templomdombnak és Főjszegnek neveznek, egykor körös-körül nádasok, mocsarak övezték, amelyet számtalan forrás, erecske táplált. Egyetlen utca két oldalán sorakozó kis hajlékok alkották. Elnevezése minden bizonnyal ehhez kapcsolható.

A Nádasdy és a Darabos családok innen származnak.

A község mind külső megjelenésében, mind tartalmában igényes kiadványokat jelentetett meg helyi értékeiről, amelyek számba veszik a legkorábbi településrészeket, az egyedi építészeti értékeket, a történeti és vallási emlékeket hordozó objektumokat, valamint a kulturális örökséget is.

Társadalmi élet

A társadalmi élet a civil szervezetek részvételével zajlik és szerveződik.

Hagyományok

Nádasd hagyományőrző település. Lucázás, locsolkodás, tojásdobás, májusfaállítás, kitáncolás, szüret, suprálás, betlehemezés, tollfosztás, kalákában történő munkavégzés – ez mind-mind a nádasdiak hagyományai, amit érdemes megőrizni, ápolni.

Civil szerveződések

Az Együtt Nádasdért Faluszépítő és Fejlesztő Kulturális Egyesület 1997-ben alakult azzal a céllal, hogy a megszűnt Nádasdi Faluújságot Hétdombi Hírek néven újraindítsa. A havonta megjelenő újság elérte huszadik évadát. Célja a lakosság hiteles, pontos tájékoztatása, a közcélú információk áramoltatása. A közigazgatásilag Nádasdhoz tartozó hat településről is hírt ad.

NÖTYE, Nádasdi Öreg Tyúkok Egyesülete – minden szerda délután összejönnek a művelődési házban, Fellépői a falu és a környék minden rendezvényeinek népdalokkal, versekkel. Ott vannak a falutakarításokon. Hagyományos rendezvényük a farsangi fánksütéses összejövetelük. Az egész országot bejárták kirándulásaikon.

Hétdombi Ifjúsági Közhasznú Sport Egyesület célja: diáksport támogatása az egyesület szakosztályain keresztül.

Nádasdi Községi Sportegyesület Egészséges életmódra nevelés iskolai, ifjúsági és felnőtt sporttevékenység elősegítése labdarúgás sportágban. Ezen felül szabadidős sportrendezvények szervezése, lebonyolítása.

Vallási közösségek

A Nádasdi Evangélikus Egyházközség 1949. október 1-én jött létre, előtte Körmenndhez tartozó leánygyülekezet volt. A gyülekezet lelkészének lakást vásárolt. Amint anyagi lehetőségei engedték, a lakás gazdasági melléképületéből annak átalakításával templomot emelt, amelyet 1955. április 17-én szenteltek fel. A harangtorony 1983-ban épült két haranggal. 2015-ben az egész épületegyüttest pályázati pénzekből felújították. Ma Nádasdi Evangélikus Diakóniai Központ, egyházi fenntartású intézmény, önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező önálló jogi személy. Tevékenységi köre: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, falugondnoki szolgálat.

Katolikus plébániatemploma 1888-89-ben épült a lebontott Árpád-kori templom helyén Batthyány-Strattmann Ödön adományaként. Emléket állít három festett üvegablakkal Dr. Batthyány-Strattmann László hercegnek, a szegények orvosának, aki a templomban sokszor imádkozott és szerteágazó jótekonyságával segítette Nádasd lakóit. A nem őshonos oregoni álciprussal körülvelt templomkertet számtalan emlékmű gazdagítja, melyeket a ciprusok sajnálatosan eltakarnak..

A község református közössége Körmenndhez tartozik.

1.8 A település humán infrastruktúrája

1.8.1 Humán közszolgáltatások

Oktatás

Nádasi Hétszínvirág Óvoda. 75 férőhelyes, Daraboshegy, Halogy, Hegyháthodász, Hegyhátsál, Katafa, Nádasd, Szőse és Szarvaskendről járnak ide a gyerekek. Kihhasználtsága 88%-os.

Nádasdi Széchenyi István Általános Iskola, férőhelye 240 fő, Daraboshegy, Halogy, Hegyháthodász, Hegyhátsál, Katafa, Nádasd, Szőce és Halastó községekből fogad tanulókat. Kihhasználtsága 57%-os.

Középiskolába Körmennd, Szombathely, Zalaegerszeg, Kőszeg és Csepreg városokba járnak a gyerekek.

Egészségügy

Az alapellátást két felnőtt és gyermek (vegyes) háziiorvosi körzeten belül látják el.

Nádasd I. számú körzet, ide tartozik Halogy és Daraboshegy egésze - AUTI-MED Kft.

Nádasd II. számú körzet, ide tartozik Hegyháthodász és Hegyhátsál egésze - ALMO-MED Kft.

Védőnői szolgálat:

1.számú védőnői körzet, hozzá tartozik a Széchenyi István Általános Iskola valamint Daraboshegy, és Halogy községek

2.számú védőnői körzet, hozzá tartozik Nádasi Hétszínvirág Óvoda, továbbá Hegyháthodász, Hegyhátsál és Halastó községek

Szakrendelés helyben nincs.

Ügyeleti ellátást Körmennd és Kistérsége Önkormányzati Társulás látja el Körmennden.

Országos mentőszolgálatnak Szintén Körmennden van állomása.

A Markusovszky Egyetemi Oktatókórház körmenndi telephelye biztosítja a kórházi ellátást.

Bölcsöde Körmenden van.

Szociális ellátás területén a Nádasdi Evangélikus Diakóniai Központ és a Szociális Szolgáltató és Információs Központ Körmend tevékenykedik.

Az iskola – óvoda épületegyüttesben kapott helyet a konyha, amely az óvodai, iskolai és szociális étkeztetést is biztosítja, üzemeltetője a JustFood Kft. Szentgotthárd.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Önkormányzati esélyegyenlőségi terv van, anyagi háttérét pályázatok útján teremti meg az önkormányzat.

1.9 A település gazdasága

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Körmend kiépült ipari központ, a környező községekben versenyképes ipari gazdasági tevékenység felépítésére kevés lehetőség van. Ennek megfelelően az iparűzési adó is kevés.

A mezőgazdasági tevékenység jellemző.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai jellemzői

A Nádasdi Agrár Kft. fő tevékenysége gabonafélék, hüvelyes növény, olajos magvak termesztése. 2018-ban 12 főt foglalkoztatott.

További nagyobb cégek: Hegyháti Broiler Kft., Top Ablak Kft., STAR-WOOD Kft., Vasi Erimox Bt.

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelések

Hegyalján szárítót, gabonátárolót szándékoznak építeni.

Napelem park létesítésének előkészületei folyamatban vannak.

A Filinger-Eurotrans Kft. a meglévő, működő agyag, homok, kavics és homokkő bányán túl újat kíván nyitni. A kutatás megkezdésére a bányászati hatóság engedélyt adott.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség

Nádasd jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik.

Szombathelytől való távolsága 34km. A 86 sz. útról az igazgatási terület északi részén ágazik le a 76 sz. II. rendű főút amelyen haladva a szomszédos megyeszékhely, Zalaegerszeg mindössze 27 km-re fekszik, ám ide rosszabb az eljutás lehetősége..

A 86. sz. főút Körmend keleti belterületi határa mellett keresztezi a 8. sz. főutat, amelyen Szentgotthárd irányában 35 km-re érhető el Ausztria a Rábfüzesi határátkelőn át.

A Körmend – Zalalövő vasútvonal megszűnt, a legközelebbi vasútállomás Körmenden van, amelynek könnyebb elérhetősége érdekében buszjáratokat vezettek be.

Munkaerő képzettsége

A lakosság munkaképes részének 70 %-a eljár dolgozni a faluból, főképpen Körmend, Zalaegerszeg, Szombathely és Szentgotthárd üzemibe. Különböző képzettségűek, gyári alkalmazottak, betanított munkások. Mezőgazdasági képzettségű viszonylag kevés van.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok, kereslet, kínálat

Magántulajdonú ingatlanok képezik az ingatlanpiacot, a CSOK következtében kereslet van, évente hozzávetőlegesen 9db cserél gazdát.

1.10 A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.10.1 Természeti adottságok

Földrajzi elhelyezkedés

Tájföldrajzi szempontból a település igazgatási területe a Nyugat- Magyarországi- peremvidék nagytájban, a Kemeneshát középtájban és Felső- Kemeneshát (Hegyhát) kistájban helyezkedik el. Nádasd Körmentől 7 km-re délre fekszik.

Domborzat

A Rába, a Zala és a Lugos- patak által határolt, eróziós- deráziós völgyekkel tagolt hullámos felszínű kavicstakarós fennsík. Felszínalaktani arculatát kiemelt fennsík jellege, aszimmetrikus keresztmetszete és DNY-ÉK-i irányú lejtősődése határozza meg. A dombvonulat, mint természetes útvonal az emberi történelem évezredei során átjárót biztosított a két vízgyűjtő mocsaras, átjárhatatlan területei között kelet– nyugati irányba, a magyar történelem évszázadaiban pedig ez a természetes határ választotta el egy jó szakaszon Vas és Zala vármegye területét.

A Rába és a Zala között elterülő hátság a Rába egykori törmelékkúpjából keletkezett úgy, hogy a két folyó mintegy 30-40 méter mélyvölgyet vágott bele. A kiemelkedő területet kisebb patakok is felszabdalták. Fennsíkja egyenletes, nem mutat jelentős szintkülönbséget. A község tengerszint feletti magassága 230 méter körül alakul. Külső területének felszíne változatos.

Földtani adottságok

A fennsíkot valamikor összefüggő kavicstakaró fedte, amelyet még a földtörténet pliocén korszakában (öt és fél millió évtől két és fél millió évig), a Kemeneshát kiemelkedése előtt az ősfolyók terítették el az Alpok lábainál. Ez a jellegzetes, sárgás, magas vastartalmú és néhol erősen agyagos kavics – amely jóval gyengébb minőségű építőanyag, mint a Rába mentén elterülő fiatalabb kavicstakaró anyaga a Jeli arborétumtól Vasváron át Gersekarátig, illetve Gősfá, Bérbaltavár és Jeli között maradt fenn legjobban.– jól megfigyelhető akár a szőlőhegyek rossz minőségű talajában is, de tömegében az egyre ritkábban művelt kavicsbányákban mutatkozik meg.

A néhol húszméteres vastagságot is elérő kavicsréteget néhány méteres lösz takarta, ez azonban a víz és a szél munkájának nyomán ma főleg a völgyekbe átrétegződve mutatkozik meg. Ez a lösz a jégkorszakok hideg, száraz időszakában a szelek által lerakott porból alakult ki, és a jégkorszakok közötti felmelegedések és az utóbbi tízezer év csapadékosabb időszakaiban állt össze agyagos, vályogos talajjá. A kavicstakaró alatt korábbi földtörténeti korok lerakódásai rejtőznek, amelyekből vidékünkön többnyire a homok és az agyag mutatkozik meg erőteljesen.

Előzetes kutatások alapján a kistáj harmadrendű szénhidrogén és 80 °C-nál melegebb karsztvíz reménybeli területnek minősül. Nádasd környékén 60-90 °C-os hévízfeltárást találtak.

Éghajlat

A kistérség éghajlata kiegyensúlyozott, szélsőségektől mentes: mérsékelt hűvös-mérsékelt nedves. Napfénytartama nyáron 1850 óra, télen 750. Az évi középhőmérséklet az országos átlag alatti, 9 °C körül van. Hazánk csapadékban leggazdagabb tájai közé tartozik. Az évi csapadékösszeg 700-950 mm között mozog. A leggyakoribb szélirány az északi és a déli, az átlagos szélsébség 3 m/s körüli.

Az éghajlat a kevésbé hőigényes mezőgazdasági növények és erdőgazdálkodás számára kedvező.

Vízrajz

A térség ÉNy-i kétharmada a Rábához, DK-i harmada a Zalához folyik le nagyszámú kis vízfolyáson keresztül. Nádasd a Rába folyó vízgyűjtő területén fekszik. Az igazgatási terület vízfolyásai északról dél felé illetve nyugatról kelet felé haladva: Csörnőc-Herpenyő-patak, Hegyalja-patak, Pille-ér, Nádasdi-patak, Cseri(Katafai)-patak, és a keleti határon folyik a Völgyi-patak.

A vízfolyások ritkán száradnak ki, árvizek minden évszakban bekövetkezhetnek, de tavasszal és nyár elején a leggyakoribbak. A vízminőség még jó. A széles völgytalpakon belterület, szántó, rét, legelő és erdő található. A kistérségben bányászat is működik, mely a földfelszín védőrétegeinek eltávolításával jár és befolyásolja a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi viszonyait.

A felszín alatti vizek az igényekhez képest bőségesen állnak rendelkezésre és az országos állapothoz képest a minőségük is jónak mondható. Összefüggő talajvíz csak a völgyekben van 4 – 6 m közötti mélységben. Nádasd termálfűtőüzeme még nincs kiaknázva.

Talajok

Az igazgatási terület nagy részén az uralkodó talajtípus a Rába pleisztocén kavicssteraszain kialakult agyagbemosódásos barna erdőtalaj. Ezeknek a talajoknak a termékenysége igen gyenge, a kavicsréteg talajfelszíntől való távolságától, a talaj kilúgozottságának a mértékétől függően. Ahol a kavicsréteg homokos, löszös üledék települt, kedvezőbb vízgazdálkodású és termékenységgű agyagbemosódásos barna erdőtalajok képződtek. A Csörnőc-Herpenyő-patak völgyében réti öntéstalajok, amelyek mechanikai összetétele többnyire agyag, ezzel összefüggésben vízgazdálkodásuk kedvezőtlenebbé válik és termékenységük is romlik (VII. termékenységi kategória). Ártéri erdők, rétek, szántók váltják egymást.

A kistérség ásványkincsekben nem gazdag terület. Főleg a talajoknál felsorolt nyersanyagokat vehetjük itt számításba. Ásványi, közvetlenül felhasználható nyersanyagok:

- folyami homokos kavics
- homok.

Növényzet

A terület a Pannon flóratartomány (Pannonicum) Nyugat-dunántúli flóraidék (Praenoricum) Alpokalja flórajárásába (Castriferreicum) tartozik. A természetes erdőtársulások főleg lombegyes erdeifenyvesek, bükkösök és gyertyános tölgyesek, cseres-tölgyesek, a patakok mentén égerligetek voltak. Az erdeifenyő őshonos előfordulása kelet felé kb. Nádasdig terjed. Az elmúlt évszázadban az akácot is elterjesztették, főleg a Hegyháton vannak akácosok. A rétek szinte kivétel nélkül mind emberi hatásra alakultak ki. A Rába és a Csörnőc völgyében, amely északon kíséri a községhatárt, valamint a Hegyháton inkább a legelők voltak a jellemzők, és még ma is jelentős területet foglalnak el. A Rába ártere az északi sávot érinti. Az ártéri mocsárrétek, üde kaszálók nagy szénatermést biztosítottak. A Rába és a Csörnőc természetes (de a szabályozás miatt mesterségesen levágottak is) holtágai rendkívül értékes természeti képződmények. Ezekben gyékényesek, nádasok és más mocsarak esetleg fűzlápok alakultak ki. Nádasd területén a Csörnőc egy holtága található.

Állatvilág

A térségben a hazai dombvidékekre általában megjelenő állatvilág a jellemző. A vadászható apróvad nagyon kevés, a nagyvad viszont jelentős számban él. A szarvas állomány híres trófeákat adott, ma csökken az agancsok mérete, elfiatalodott az állomány. Jelentős a szarvas és a vaddisznó által okozott mezőgazdasági vadkár, főleg az erdők közé ékelődött falvakban.

A közelben folyó szabályozatlan, természetes mederállapotú Rába folyó, valamint a lefűződött holtágakkal, morotvakkal kísért Rába árterének vizes, üde nedves élőhelyei gazdagok zoológiai értékekben. A holtágak jellegzetességei a kárász, a megritkult törpeharcsa, a compó, és a réti csík. Az árterek és vizes élőhelyek fajokban gazdag gerinces madár és emlős faunájának kiemelkedő természeti értékű képviselői a kis lile, jégmadár, billegető cankó és a vidra. Az állatvilág említést érdemlő képviselői még a mocsárréteket, üde kaszálókat táplálkozási helyként, s az ártéri ligeterdőket fészkelő helyként is felkereső fehér és fekete gólya.

1.10.2 Tájhasználat, tájszerkezet

1.10.2.1 tájtörténeti vizsgálat

Nádasd története a régmúltra vezethető vissza. A falu földrajzi helyzete egész történelme során jelentősen meghatározta lakóinak életét. Neve is jelzi, hogy évszázadokon keresztül a falu történelmi magját, – amelyet Templomdombnak és Főjszegnek neveznek (Kossuth L. u. déli része), – köröskörül nádasok, mocsarak övezték. A falut három oldalról nádas, dél felől e vidéken őshonos csererdő védte. Mái emléke a Cserfalu, Cserhegy helynevekben.

Honfoglaló őseink, akik a Rába völgyét birtoka vevő, horka méltóságot viselő Bulcsú nemzetségéhez tartoztak, nem töretlen úton, nem műveletlen helyre érkeztek. Európa egyik ősi, forgalmas kereskedelmi és hadiútja, a Baltikumot Itáliával összekötő Borostyánkő út vezetett az Árpád-kori Nádasd nyugati határában, amely két irányba ágazott el. A keleti irányba, a mai Alsó-katafai út nyomvonalán a katafai Várhegyre vezet, ahol római mansio-t, kiserődöt tártak fel a régészek. E helyen Salla (Zalalövő) és Savaria (Szombathely) között, megközelítőleg félúton római őrség vigyázta a rábai átkelőt és segítette az utazóknak, valamint pihent lóval és élelemmel látták el a híres római futárszolgálatot. A római út másik ága Körmend irányába visz. A vasút és a Petőfi Sándor utca között,

valamint Nádasd-Hegyalján, a Németfalusi réten a Csörnöc patak árterében ma is jól látható az 50 – 60 centiméterre kimagasló 4 – 5 méter széles római út, az öttevény. A Nádasdon átfutó ősi Borostyánkő úton élénk forgalom folyt a Balti- tenger melléktől az Aquileia kereskedő központig, s onnan Rómaig. Nevét a római korban a Balti-tenger partjáról szállított borostyánkőről kapta. Az ókori népek nem csak átvonultak évezredek során Nádasd területén, hanem lakták is azt. Erre utalnak a Templomkertben és a plébániaház előtt fellelt római téglák és terrazzo maradványok. Ez a hely az ókorban kitűnő őrzés és lakhely lehetett. A római kor előtti évszázadok lakóira (kelták, pannonok) emlékeztetnek a Nádasd környékén talált urnás halomsírok is (Hallstatti kultúra).

A község déli határát érintette az Árpád-korban is igen fontos országút. Helyenként Olaszútnak (Via Latinorum), Murai útnak, egyik ágát Katonák útjának mondták (Vasvárnál). Nádasd környékén Király útnak (1274-ben: „via Kyrálw”), Szőcén „Kerá út”-nak nevezték. A kereskedelem, a tudomány, nemzetközi diplomácia, az élet áramlása mellett a háborús pusztítás is áradt évszázadokon át ezeken az utakon.

Meg kell említeni egy fontos kereskedelmi utat is, amely Székesfehérvárt itáliai városokkal kapcsolta össze. Ez az út is érintette a községet, annak déli részén haladt át. Mindezek a táj alakulását, formálását, az antropogén behatások jellegét nagyban befolyásolták.

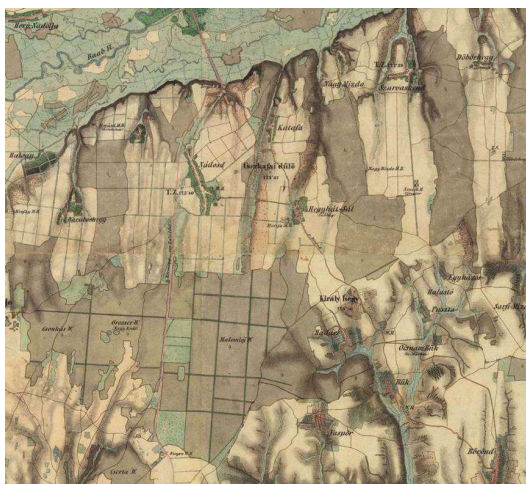
Már az **I. katonai felmérésen** (1763-1787) (1. ábra) is szépen kirajzolódik a térség domborzata. Magaslatok, szélesebb, szűkebb völgyek tagolták a tájat. Források szerint a község 7 dombra épült: Templomdomb, Csébi-domb, Kútkert, Cserfalu, Cserhegy, Almásd, Németfalu. Közülük Cser-hegy már feltüntetésre került a térképen, ahol elszórva, de megközelítőleg egy lineáris tengelyre fűződve házak láthatóak. A jelenlegi táborhegyi településrész magjai is megfigyelhetők a Borostyánkőút elágazásában, Nádasd északi részén. A fő településmag egy íves vonalra szerveződött, követve a Nádasdi-patak termékeny gyepest árterét. A völgyekben, mélyedésekben több kisebb patak is húzódott: Nádasdi-patak, Cseri-patak és a Csörnöc-Herpenyőhöz kapcsolódó árkok. A település északi részén a Rába közelsége is meghatározó. Ezen vízfolyások környezete elsősorban gyepest volt, a vízfelületek pedig vélhetően magas nádas borítottsággal rendelkeztek. Ezt támasztja alá a település elnevezése is, ami „náddal bővelkedő, kis nádas falu”-t jelent. A szakralitáshoz kötődően már ábrázolásra került a falu központjában felállított templom, amiről számos forrás leírja, hogy a Szent István-féle „minden 10 falu építsen egy templomot” elv központi helyszíne Nádasd volt. A templomhoz vezető út (a jelenlegi Hegyhátsági út) mentén 2 keresztet ábrázoltak a térképen. Ezek vélhetően annak a két fémkeresztnek az elődei lehetnek, amelyeket a feliratuk alapján 1859-ben állítottak.

A környező településekkel sűrű úthálózat kapcsolta össze az akkori Nádasdot. Ezek az utak a jelenlegi köz- és mezőgazdasági utak elődjai. A területhasználatot a domborzat határozta meg. A dombok lejtőin szántókat hoztak létre – főként a település északi részében jellemző. A Cser-hegy mentén kisebb, a Táborhegy környékén nagyobb kiterjedésű szőlőterületek is megjelentek. A gyepek, különösen az ártéri nedves gyepek ugyancsak meghatározóak a tájhasználatban – a település lakott területeinek színhelyei, hiszen a háztáji gazdálkodáshoz megfelelő alapot biztosítottak. A déli részen elsősorban kiterjedt erdőségek voltak, amelyek a mai napig meghatározó tájlelemként jelennek meg a területen.

1. ábra: Nádasd az I. katonai felmérésen (1763-1787)

A **II. katonai felmérésen** (1819-1869) (2. ábra) Nádosdként megjelenő település további fejlődése figyelhető meg. A központi településmag terjeszkedett északi és déli, délkeleti irányban. A templom körüli jellegzetes háromszöges elrendeződés alapjai is ezekre az évekre tehetőek. A táborhegyi beépítés egyre fokozódott, az 1800-as évek második felére közel elérte a jelenlegi kiterjedését. Körülötte megmaradtak a gyümölcsösök, szőlőültetvények. A cser-hegyi lakott terület nem bővült. A 17-18. századi folyószabályozások nyomai Nádasd esetében is megfigyelhetők. Nádasd is érintette e tevékenység. Bár az északi területeken húzódó vízfolyásokat nem, vagy nem jelentősen érte beavatkozás, de a körmendi Rába-szakasz kanyarulat-átvágásai, árvízmentesítése újabb árkok, vízelvezetők létrehozását, köztük a Csörnőc-Herpenyő szabályozását tette szükségessé. Emiatt Nádasd északi részén újabb gyepterületek és árokrendszerek jöttek létre. Az erdőkben új, feltáró úthálózat kijelölése látható, amely lehetővé tette az egyes erdőrészek elkülönítését. Mindez a megnevezésükben is tükröződik: Nagy erdő és Malomlój erdő. A Malomlój erdőt több részben is megszakították kisebb gyeses területekkel, illetve már látható az a nyílt teresedés, ahol később az Erzsébet-kertet alakították ki. E terület a II. katonai felmérésen mocsaras, vizenyős területeként szerepel. A települést a környező községekkel összekötő főbb útvonalak döntően nem változtak, az 1700-as években jelölt két kereszt azonban nem jelenik meg e térképen.

2. ábra: Nádasd a II. katonai felmérésen (1819-1869)

A **III. katonai felmérésen** (1869-1887) (3. ábra) ábrázoltak alapján az előzőhöz képest nem sok változás történt. A belterület cizelláltabb megjelenéssel látható, növekedése nem számottevő. A Táborhegy már megnevezésében is megjelenik a térképen. Az itt található településrész kisebb átalakuláson átesett, elsődlegesen a vízfolyások dinamikájához történő igazodás formálta az itteni lakott terület kis tömbökbe történő csoportosulását. A Cserkafai-dűlő (Cser-hegy) beépítése is rendeződött, egységesedett. A szőlő- és gyümölcsültetvények jelölései eltűntek a község területéről, helyüket főként gyepek és szántók vették át. Az erdők elnevezésükben változtak: Nádasdi-erdő és Nagy Csonka-erdő lett. A Nádasdi-erdőben a - korábbi években még vízenyős területként ábrázolt - későbbi Erzsébet-kert már gyepes felületként jelenik meg.

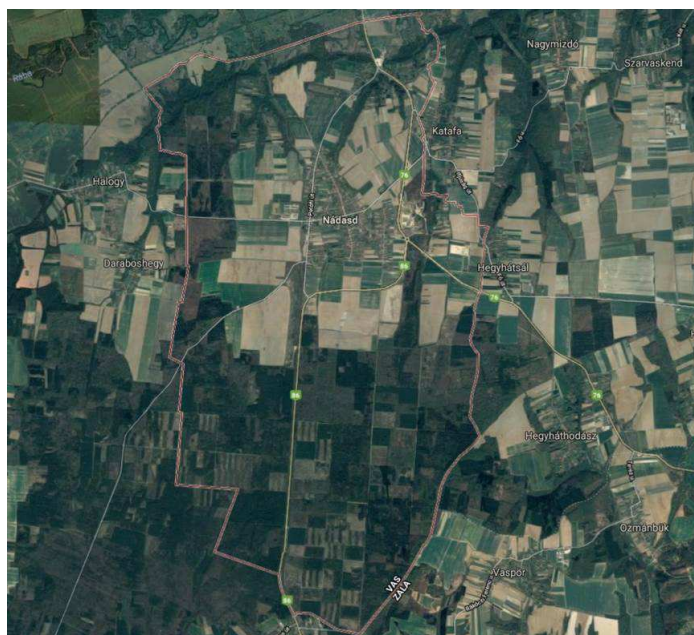
3. ábra: Nádasd a III. katonai felmérésen (1869-1887)

Nádasd jelenlegi szerkezete leginkább az **1941-es** térképen köszön vissza (4. ábra). Mind a táborhegyi, cser-hegyi és a központi lakott területek a napjainkban látottakhoz hasonló kialakításúak. A művelési ágak tekintetében nagy változások nem tapasztalhatóak. Az Erzsébet-kerttel szemben már megjelent az erdészlak. A Táborhegy közelében jelölték ki a löteret, ahol a körmendi rendészeti iskola hallgatói gyakorlatozhatnak. A térképen látható több út menti fészület, szakrális érték is: a táborhegyi Szűz Mária kápolna, fészület a Petőfi utcában és a Cser-hegy felé vezető út mellett. A Csébi-dombon létesített temető is már ábrázolásra került. Az 1900-as évek elején több részletben alakították ki a Körment-Zalalövő vasútvonalat, amely átszeli Nádasd területét. Napjainkban a vasútvonal nem üzemel. A község másik temetője meglehetősen új keletű, hiszen a XIX. század végén keletkezett kataszteri térképeken sem szerepel, helyén a Nádasdi gazdaság parcellái voltak.

4. ábra: Nádasd a IV. katonai felmérésen (1941)

A település tájváltozása **napjainkban** is folytatódik. A szakrális emlékek, értékek terén a XXI. században is fejlődött Nádasd. A 2005-ben kijelölt Szent Márton út (Via Sancti Martini) áthalad a községen. A zarándokok Kőrmend felől érkezve először a Táborhegyet, majd Nádasd belterületét érintve haladhatnak. A települést a cédrusfaliget mentén hagyja el Vaspör irányában a zarándokút. 2013-2015 között építették meg a 86-os számú főút nádasdi elkerülőjét (5. ábra). A községet kelet felől kerüli el az út jobbára mezőgazdasági területeken áthaladva. Ehhez szükséges nyersanyagot helyben bányászták, a Cser-hegy keleti határában, a Cseri-patak mentén hoztak létre kavicsbányát. A területet a munkák befejeztével a spontán szukcesszió vette hatalmába, pionír fajok megjelenése és a nagyobb mélyedésekben tavak létrejötte jellemzi. Az útépitések sajnos elszigetelték a zártkerti területeket a településmagtól. Ugyancsak az elkerülő út érintette az egykori hegyalja úti csárdát, amely a településen áthaladó jelentős kamionforgalom miatt fontos pihenőhelyként is szolgált. Sajnos az elkerülő építésével lebontásra került, helyét parkoló és egy kisebb üzlet foglalja el. Az egykori csárda épületét a falumúzeumban építik fel újra.

5. ábra: Nádasd 2018-as Google Earth felvételen

Összességében Nádasd fejlődése, tájváltozása már a római kortól nyomon követhető. A tájhasználatot minden korban meghatározták a domborzati viszonyok, a vízfolyások. A szántóföldi művelés elsősorban a termékenyebb lejtőkön, völgyekben figyelhető meg, a vízfolyások árterét főként a gyepek területek nagy aránya teszi ki. Mivel Nádasd már az Őrség kapuja, így az erdők jelentős része védettséget élvez, tehát a déli területek kiterjedt erdei meghatározó színfoltként tagolták korábban, napjainkban és tagolják a jövőben is a tájat.

Források:

<http://www.nadasd.hu/hu/a-telepulesrol/nadasd-kozseg-neve> 25-15.html (Elérhető: 2018.10.01.)

<http://www.nadasd.hu/hu/a-telepulesrol/a-mi-nadasdunk> 26-15.html (Elérhető: 2018.10.01.)

<http://www.nadasd.hu/hu/a-telepulesrol/minden-ut-nadasdra-vezet> 29-15.html (Elérhető: 2018.10.01.)

<https://mapire.eu/hu> (Elérhető: 2018.10.01.)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1dasd> (Elérhető: 2018.10.01.)

http://www.bdmk.hu/kulturalis_utak.pdf (Elérhető: 2018.10.01.)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6rmend%E2%80%93Zala%C3%B6v%C5%91-vas%C3%Batvonal>
(Elérhető: 2018.10.01.)

<https://colas.hu/work/153?subs=colas-ut&lang=hu> (Elérhető: 2018.10.01.)

<https://www.google.hu/maps/search/n%C3%A1dasd+elker%C3%BCI%C5%91/@46.9512796,16.5358258,25252m/data=!3m2!1e3!4b1> (Elérhető: 2018.10.01.)

<http://www.viasanctimartini.eu/via-savaria/nadasd> (Elérhető: 2018.10.11.)

1.10.2.2 tájhasználat értékelése

Nádasd igazgatási területe a következők szerint oszlik meg:

közigazgatási terület:	3560,4 ha
	2010 év 2018 év
belterület:	177,1 ha 177,4 ha
külterület:	3227,1 ha 3226,7 ha
zártkert:	156,2 ha 156,3 ha

Látható, hogy az eltelt időszakban a belterület kiterjedése kismértékben növekedett.

Az igazgatási területen a művelési ágak földhivatali adatok alapján készült megoszlásának változását a következő táblázat foglalja össze:

művelési ág	2010 évi területnagyság (ha)	%-os arány	2018 évi területnagyság (ha)	%-os arány
szántó	919,5	25,8	937,9	26,3
gyep	273,1	7,7	209,8	5,9
erdő	1904,6	53,5	1916,0	53,8
kert	19,1	0,5	14,0	0,4
kivett	406,1	11,4	451,7	12,7
gyümölcsös	17,7	0,5	15,4	0,4
szőlő	20,3	0,6	15,6	0,4
összesen	3560,4	100	3560,4	100,0

A települést övező tájban napjainkban is a domborzati viszonyokhoz alkalmazkodva az erdő és a mezőgazdasági művelés játszik meghatározó szerepet. Az igazgatási terület déli részét és a nyugati határ mellett egészen a Csörnőc-Herpenyő-patakig felnyúlva összefüggő erdőség borítja. A település körül széles gyűrűben nagyterjedésű, monokultúras szántók terülnek el, amelyeket helyenként kisebb erdőfoltok, gyepek tagolnak általában vízfolyásokhoz vagy a domborzati adottságokhoz kapcsolódóan. Az erdőterületek kiterjedése az eltelt időszakban növekedett. Itt jegyezzük meg, hogy a földhivatali nyilvántartásban szereplő erdőterület nagysága nem egyezik meg a járási Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztálya által nyilvántartottakkal: Nádasd erdőtervezett területe: 1975,6 ha. A mezőgazdasági területeknél a szántók aránya kisléptékben növekedett, a többi művelési ág (gyep, kert, gyümölcsös, szőlő) területe azonban egyre csökken. További növekedés figyelhető meg a művelés alól kivett területeknél.

A település az igazgatási terület középső részén helyezkedik el. Az egykori Zalalövő-Körmend vasútvonal a falutól nyugatra fekszik, vele szinte párhuzamosan haladva vezet át az igazgatási területen a 86. sz. főút, amelynek 2015-ben adták át a községet elkerülő szakaszát. A közlekedési utak közül jellegzetes fasor (vöröstölgy-fasor) egyedül a Hegyhátsál felé vezető utat kíséri. A Halogy illetve az Órimagyarósd felé vezető utak déli oldalán szakaszosan találhatók facsoportok. Az új elkerülő út valamint Nádasdtól az elkerülő útig terjedő régi 86-os főútszakasz fásítatlan.

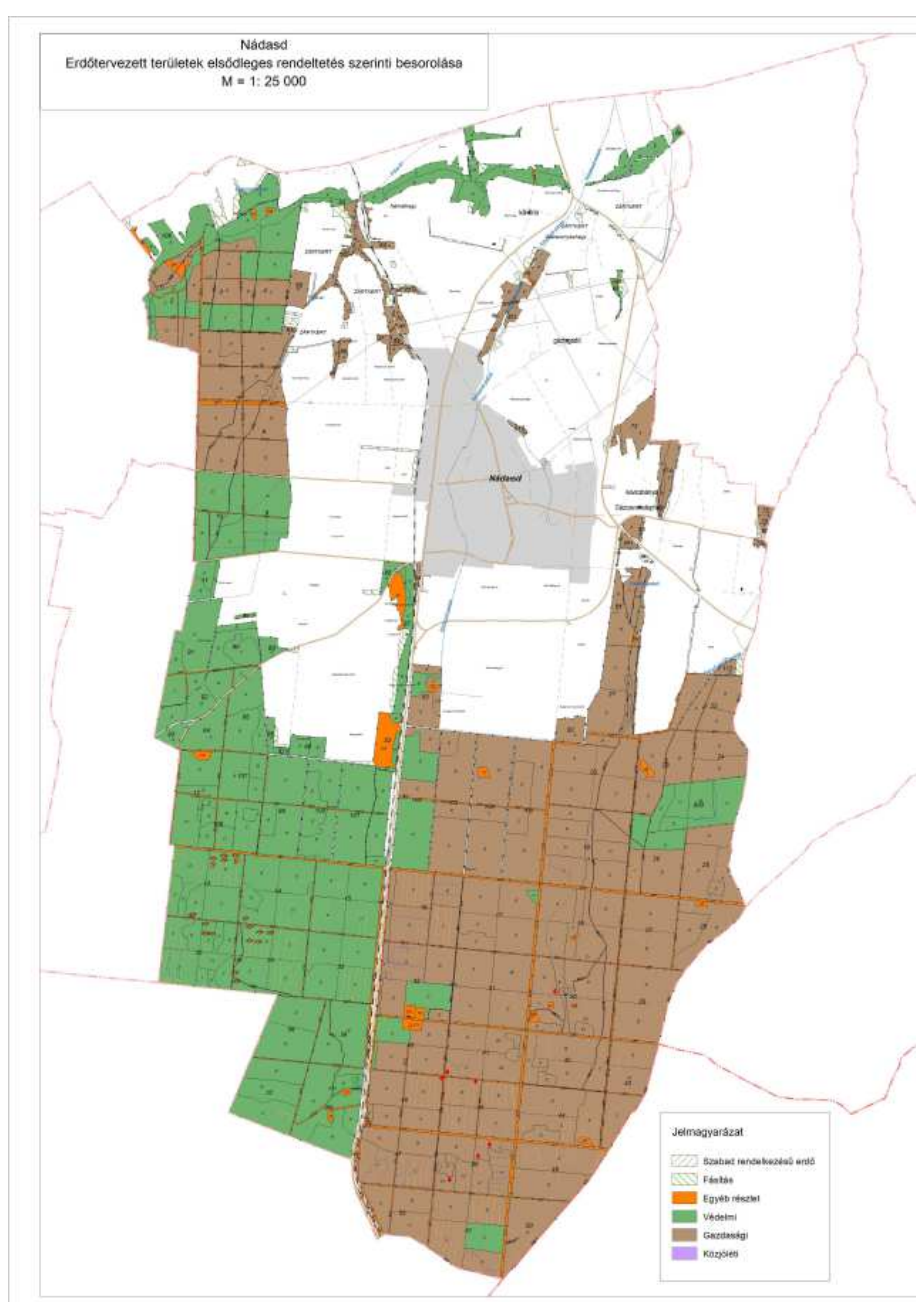
A területet behálózó folyó és vízfolyások színesítik a feltároló tájképet a hozzájuk kapcsolódó rétekkel, fás ligetekkel, galériaerdőkkel. A település körüli tájat több vízfolyás is átszeli: északról dél felé illetve nyugatról kelet felé haladva: Csörnőc-Herpenyő-patak, Hegyalja-patak, Pille-ér, Nádasdi-patak, Cseri(Katafai)-patak, és a keleti határon folyik a Völgyi-patak. A vízfolyások többnyire természetközeli képet mutatnak. A Nádasdi-patak falun áthaladó szakaszán az antropogén hatások egyre jobban érvényesülnek. A patakon magánszemély extenzív halastavat létesített, amelyben saját használatra őshonos halakat telepít és nevel. A tó vízfelülete 0,3 ha, átlagos vízmélysége 0,80-1,60m.

Erdőgazdasági területek

A település igazgatási területének több mint a felét (53%-át) erdők borítják. Nádasd erdőtervezett területe: 1975,55 ha.

Az erdők mintegy $\frac{3}{4}$ -e (1513,16 ha) állami tulajdonban van, ahol a Szombathelyi Erdészeti ZRt., illetve az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága gazdálkodik. Ezen kívül 0,89 ha közösségi tulajdonú, 0,95 ha vegyes tulajdonú, és 460,55 ha magántulajdonú erdőterületet tart nyilván az erdészeti hatóság. Erdőtervezett területen a Felső-Kemenesháti Erdőtervezési Körzet erdőterve szerint folyik az erdőgazdálkodás.

Helység	Erdőrészek					
	Elsődleges rendeltetés szerint (ha)					
	Védelmi	Gazdasági	Közléti	Összesen	Egyéb részek	Mindösszesen
Nádasd	666,91	1223,76	-	1890,67	84,88	1975,55

Mezőgazdasági területek

Szántók

A szántók adottságai, művelésük, tulajdonviszonyai jelentősen nem változtak az eltelt időszakban. Továbbra is a savanyú talajú, gyenge minőségű földeken a szántó művelési ág az uralkodó. A terület gyenge mezőgazdasági potenciállal rendelkezik, nagy része nem alkalmas az intenzív, nagy ráfordítás igényű ágazatok művelésére, mert a jövedelem nem nő a ráfordítás arányában. A tulajdon és a művelés nagyrészt nem fedi egymást, a bérleti költségek is ráakódnak az előállításra.

A mezőgazdasági földek tulajdonosai legnagyobb részben magánszemélyek, kisebb részben állami illetve gazdasági társaságok tulajdonában vannak.

Jellemzően az alap növényeket termesztik: őszi búzát, őszi árpát, triticalét, kukoricát, repcét, napraforgót, szóját, amelyek területnagysága és arányai minden évben változnak helyes gazdálkodási gyakorlat előírásainak megfelelően.

Gyepek

Az igazgatási területen az arányuk az elmúlt években csökkent. Gondozásuk, tartamos használatuk továbbra sincs maradéktalanul megoldva. Az évi egyszeri kaszálás terén kismértékű javulás figyelhető meg.

Kertes területek

A település jelentős nagyságú, három különálló tömbben csoportosuló kertes mezőgazdasági területtel rendelkezik, amelyek közül Almásd és Cserhegy régen önálló település volt. A községtől északkeletre a 86-os és 76-os sz. utak csomópontját veszi körül a Táborhegy, Németfalusi szőlőhegy, Úrhegy és Cseresznyés részekből álló kertes tömb. Az eltelt években egyre több a felhagyott, műveletlen kert különösen a nehezebben megközelíthető tömbökben.

A gyümölcsösök – jellemzően vegyes gyümölcsösök - és szőlősök között is egyre több a felhagyott terület.

Parlagok

Parlagon hagyott területek továbbra is főleg a zártkerti részeken találhatók. Mellettük a szántókon a parlag területek évről évre máshol és más területnagyságban jelentkeznek, ennek egyik oka, hogy a zöldítés előírásai miatt opcionális választható lehetőség.

Majorok

A lakott területtől nyugatra, a halogyi út mellett található a Nádasdi Agrár Kft. majorja (egykori Tsz major). A társaság elsősorban gabonafélék, hüvelyesek és olajos magok termesztésével foglalkozik.

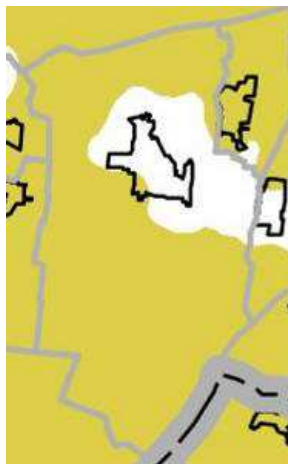
Állattenyésztés

Egy sertés telep, és egy szarvasmarha telep (közepes méretű) található a településen. Háztájiban továbbra is többnyire csak önellátásra szorítkoznak magángazdák. Belterületen a Táncsics utcában magán lovarda kialakítása vab folyamatban mintegy 10 lóval.

A Hegyaljai csárdához tartozó istállókban kb. 20 lovat tartanak lovaglási és verseny céljal.

1.10.3 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.10.3.1 tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

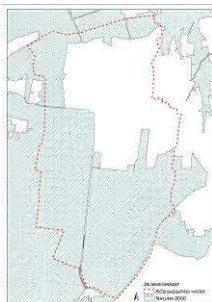
A település igazgatási területének nagy része az övezetbe tartozik. Egyedül a község és közvetlen környezete nem esik bele.

MvM rendelet 3. melléklete Tájképvédelmi terület övezete (Hatályos 2019. június 14-től)

1.10.3.2 nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló, vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

NATURA 2000 területek

A 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet - az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről – alapján az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén, Nádasd igazgatási területén:

10. KÜLÖNLEGES MADÁRVÉDELMI TERÜLETEK

10.1. Őrség (HUON10001)

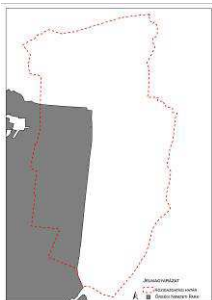
10.1.28. Nádasd

10. KIEMELT JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLETEK

10.8. Őrség (HUON20018)

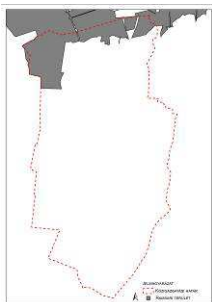
10.8.26. Nádasd

Országos jelentőségű védett természeti terület:

A Halogy felé vezető út és a 86. sz. főút régi, falun átvezető nyomvonala által határolt terület az Őrségi Nemzeti Park területébe tartozik. A következő helyrajzi számú területek érintettek: 0312/3-0314/2, 0321, 0329, 0330/24-0330/31, 0338/1-0396/2, 0431-0434

Ramsari területek

Nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek, vízi madarak élőhelyei:

Nádasd igazgatási területét érinti a Rába-völgy (Azonosító:145037) ramsari területe.

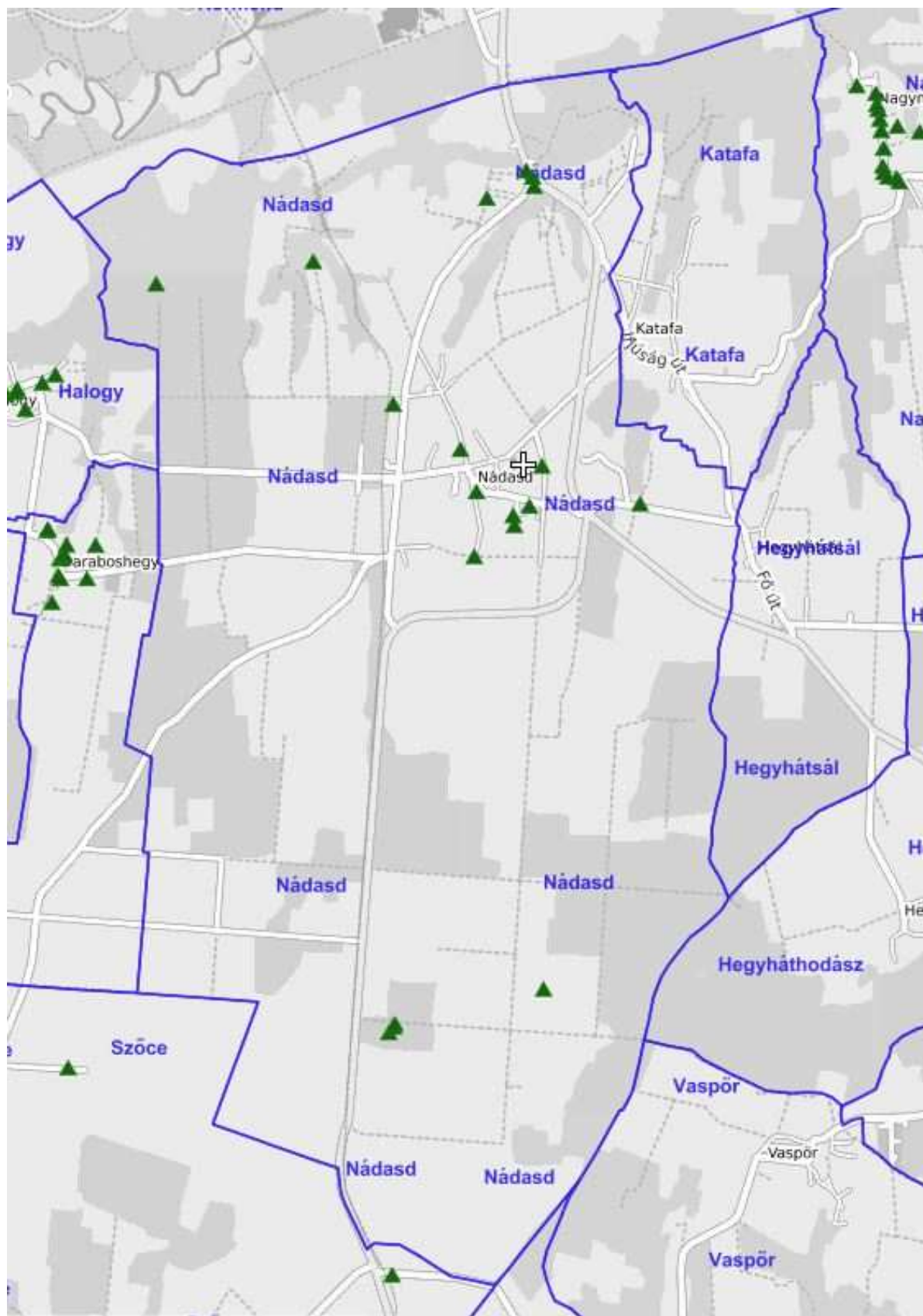
Ex lege védett láp

Nádasd igazgatási területén több helyen is védett lápterület található, amelyek országos védelem alatt állnak a természetvédelmi törvény alapján. A védelem célja a terület biológiai sokszínűségének megőrzése, a láp körül elhelyezkedő erdő és gyepterületek értékes növény és állatvilágának megőrzése, ezáltal a természeti értékek hosszú távú fenntartása

Egyedi tájértékek

Az ÖNPI által nyilvántartott egyedi tájértékek

Nr.	Név	Helyszín	Hrsz.	Főbb jellemzők
1.	Római Katolikus templom és Rotunda	Kossuth Lajos utca	373	Az erődített rotunda Szt. Márton tiszteletére lett felszentelve, benne a Nádasd nemzetség temetkezési helye. 1600-ban újjáépítették. 1737-ben felújították, és a Szent kereszt feltalálása tiszteletére szentelik. 1810-ben új tornyot építettek.
2.	Borostyánkő út	Petőfi Sándor utca - Dobó utca - vasút között	757, 758, 759	A töltés egyszerű trapéz metszetű 70-80 cm magas, az úttest 550 cm széles. Tömör kavicsréteg mésszel oltva. Hadiútként is funkcionált.
3.	Várhegy	Külterület, a belterületől ÉNy-ra	0253	Feltételezhetően a tatárjárás után épült erősséget a szentgotthárdi csatára vonuló török sereg pusztította el 1664-ben. Három oldalról a Lenáztató-patak völgye határolja.
4.*	Vadászház	Külterület, a településtől délre	0428/2	A Gróf Batthyány-Strattmann Ödön által építtetett vadászház falai részben a középkori nádasdi templom köveiből épült. Lebontották, és új erdészházat építettek rönkből.
5.	Millenniumi emlékmű	Külterület, a településtől délre	0426/2	Magyarország ezeréves fennállásának évfordulóján állították. Körülötte parkerdőt létesítettek, amely már csak nyomokban van meg.
6.	Erzsébet királyné emlékműve Erzsébet-kert	Külterület, a településtől délre	0426/2	Erzsébet királyné magyarországi látogatásának emlékére emelték, körülötte idős tölgyfák (<i>Quercus robur</i>) félkörösben. A terület egykor ligetes jellege napjainkra elveszőben van a felnövő újulat miatt. Rendbetétele javasolt.
7.	Öreg tölgy	Külterület	0413	A méteres átmérőjű tölgyet sajnos egy villám okozta repedés ékesíti.
8.	Dézsmapince	86-os és 76-os főút találkozásánál	0188/1	A Batthyány család egykori dézsmapincéje a Tábor-hegybe mélyesztve. Termények és húsok tárolására is szolgált. Mérete hatalmas: 9,2 x 30 méter.
9.*	Szarvas csárda	86-os és 76-os főút találkozásánál	1835	A jól megtartott épület arányai, oromzata példamutató. Funkciója ma is ugyanaz, mint egykor.
10.	Malom	86-os és 76-os főút találkozásánál	1577	Az egykori gőzmalom épülete még romosan is impozáns.
11.	Feszület	Külterület, Cserhegy a településtől keletre	1198	Öntöttvas feszület, szép szőlőhegyi környezetben, Jóna Mihály állította.
12.	Régi temető	Temető utca	344	Több régi kőből faragott és öntöttvas síremlék található a területén, sajnos sok törött és a feliratok már nem olvashatóak.
13.	Lakóház	Kossuth Lajos utca 74.	594	Szerény méretű, de arányaiban példamutató épület.
14.	Lakóház	Kossuth Lajos utca 166.	420	Nagygazda lakóház gazdasági épületekkel, kúttal.
15.	Lakóház	Temető utca 12.	363	Példaszerűen helyreállított tornácos lakóház, finoman formált párkánnyal, kúttal.
16.*	Lakóház	Táncsics utca 4.	178	Klasszikus hosszúház, szép

				párkánnyal, oszlopos tornáccal.
17.	Almásdi erdő	Külterület, a településtől délre	0305, 0309, 0310	Almásdi a környék legidősebb erdeje. A középkori település, illetve az újkori Almásdi-puszta helyét már csak egy öreg hársfa jelöli.
18.*	Lakóház	Temető utca 11.	349	A főút melletti dombon álló egytraktusos, tornácos lakóház fontos eleme a településnek.
19.	Mária kápolna	Külterület, a településtől északra, a 86-os műút mellett.	0149/5	A Tábor-hegy történelemben betöltött szerepét ma már nem jelzi más, mint ez az első világháborúban elesett nádasdi katona emlékére emelt kápolna. Az eredeti fa Mária szobor elveszett, a jelenlegi Mária képet Kisléghi Nagy Ádám festette.

Megjegyzés: a *-gal jelöltek elbontásra (9., 18.) vagy jelentős átépítésre (16.) kerültek.

	2.	3.	
		7.	
			
			

13.	14.	15.	16.* Lakóház egykor
			
16.* Lakóház most	18.* Lakóház egykor	18.* Lakóház most	19.

Megjegyzés: a *-gal jelöltek elbontásra (9., 18.) vagy jelentős átépítésre (16.) kerültek.

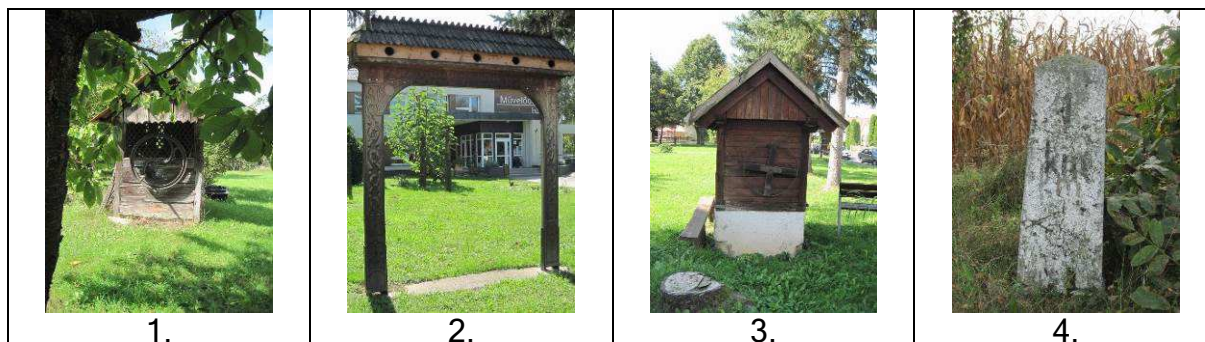
Nyilvántartásra érdemes értékek:

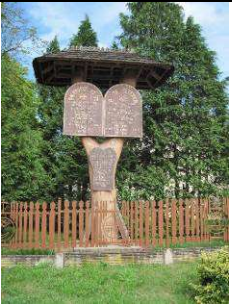
Nr.	Név	Helyszín	Hrsz.	Főbb jellemzők
Kultúrtörténeti értékek				
Településsel kapcsolatos egyedi tájérték				
Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás				
1.	Kerekes kút	Temető út	363	Régi, jó állapotú kerekes kút felújított cseréptetővel, apácaráccsal.
2.	Székely kapu	Vasúti út	514/4	Szépen faragott, virág- és Nap-Hold motívummal díszített fakapu a tetején galambdúccal. 2010-ben állították a romániai testvértelepülés, Alsósófalva és Nádasd szoros kapcsolatának 20. évfordulójára. E jubileum a kapu feliratán is olvasható, valamint megjelenik a két település címere is.
3.	Kerekes kút	Vasúti út	514/4	Régi, jó állapotú kerekes kút. Oldalai zártak, alapozása betonból készült.
4.	Régi kilométerkő	7447-es számú út	0341/1, 0341/2	2 db régi, magas kilométerkő az Őrimagyarósd felé vezető 7447-es számú út bal oldalán.
5.	Kerekes kút	Katafa felé vezető út menti temető	0114	A temetőben található régi, nyolcszögletű kerekes kút. Alapzata beton, teteje cseréppel fedett.
6.	Kerekes kút	Kossuth Lajos utca 1.	1832/2	Míves beton alapú, farácsos, cseréptetős kerekes kút egy lakóház udvarán a Hegyalja úton
7.	Székely-magyar rovásírás emlékoszlop	Kossuth Lajos utca	373	A Szent Kereszt felmagasztalása templom előtti sétány mentén található, fából faragott „emlékmű”. A székely-magyar rovásírásról egy rövid leírás is olvasható mellette. 2015-ben állították.
8.	Tanítók emlékműve	Kossuth Lajos utca	373	Virágmotívumokkal díszített, faragott kapuszerű emlékmű, amelynek közepén egy asztalra helyezett könyv lapjai láthatóak. A nyitott könyv felirata alapján 1996-ban készült a honfoglalás 1100-ik és a magyar iskola alapításának 1000 éves jubileumán Nádasd és a környező települések tanítói tiszteletére.
9.	Képes oszlop	Kossuth Lajos utca	373	A templom mellett elhelyezésre került, fából faragott oszlop, „Isten hozta Nádasdon” üdvözlő felirattal és a Rotunda festett képével.

10.	Kopjafák	Vasúti út	514/4	A 2010-es jubileumi Alsósófalva-Nádasd testvér települési találkozó alkalmával elhelyezett 8 db kopjafa a Művelődési ház előtt.
Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín				
11.	Feszület	Petőfi Sándor utca 72.	786	Fehérre meszelt, szépen faragott kőkereszt. A feszület mellett szentek szobrai, talapzatán Szűz Mária szobra látható. Felirata alapján Vilics József és felesége, Jóna Mária állította 1917-ben.
12.	„Tízparancsolat”-oszlop	Kossuth Lajos utca	373	A Szent Kereszt felmagasztalása templom kertjében található kétágú, faragott faforma, amelyen ugyancsak faragva olvasható a Tízparancsolat és a két főparancs. Teteje fazsindelyes.
13/1-12	Szent Kereszt felmagasztalása templom kertje	Kossuth Lajos utca	373	A templom körüli kertben számos kőkereszt, szobor és egyéb szakrális jellegű alkotás található. Néhányat említve: Boldog Brenner János, a Szent Család, Szűz Mária tiszteletére, vértanúkra emlékezve.
14.	Fém feszület	Kossuth Lajos utca 112.	516/1	Aprólékosan kidolgozott, betonlapra helyezett fémfeszület, a megfeszített Krisztus szobrával, illetve Szűz Mária alakjával. Fémtábla felirata: Dicsértessék a Jézus Krisztus!
15.	Feszület	Kossuth Lajos utca 7.	696	Fehérre meszelt, aprólékos motívumokkal díszített kőkereszt, talapzatán Szűz Mária szobrával. Felirata szerint Németh József és felesége Németh Anna állította 1918-ban.
16.	Evangélikus emlékmű	Kossuth Lajos utca	604/1	Fából készült emlékmű a reformáció 500 éves évfordulójának emlékére. A fatörzsek középpontjában látható az úgynevezett Luther-rózsa, az evangélikus egyház jelképe. Elisabeth-Ledersberger Lehoczky osztrák szobrász alkotása, 2017-ben avatták.
17.	Feltámadási emlékmű	Katafa felé vezető út menti temető	0114	A temető főbejáratától nem messze felállított, fából faragott emlékmű. Kialakítása nagyon hasonló a templom kertjében található Tízparancsolat emlékoszlopéhoz. A fatörzsből elágazó két ág között a feltámadt Krisztus szobra jelenik meg. Alatta olvasható ugyancsak faragott táblán Jézus jelmondata: „Én vagyok a feltámadás és az élet.”
18.	Mindenki keresztje	Katafa felé vezető út menti temető	0114	A Csébi dombi temetőben álló mindenki keresztjével megegyező kialakítású, fa feszület, kőből faragott Krisztus- és Mária-szoborral. 1995-ben állították. Mellette egy márvány tömb, illetve kereszt állít emléket az elhunytaknak, rajta Jézus és Szűz Mária bronz arcképe. Hudetz József alkotása.

19.	Feszület	Németfalusi településrész, 86-os számú főút mellett	1828/4	A temetőben található mindenki keresztjéhez hasonló kialakítású fa kereszt, rajta kőből faragott Krisztus-szoborral.
20.	Fém feszület	Cserhegyi településrész	1198	Fémből készült kereszt a Cserhegyen. A hozzá tartozó fémtábla felirata alapján Jóna Mihály állította 1859-ben. 1990-ben helyreállították.
21.	Fém feszület	Cserhegyi településrész	1093	Fémből készült kereszt a Cserhegyen. Kis méretű, az alján angyszobrokkal díszített.
Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek				
Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájértékek				
22.	Római mérföldkő	Kossuth utca - Dobó út kereszteződése	701	Az egykori borostyánkőút mentén elhelyezett mérföldkő hiteles másolata. Horváth József körmendi kőfaragó alkotása. Az eredeti mérföldkő felirata (az akkori Róma és Savaria közötti távolság 675 mérföld), Szombathely-Nádasd és Szombathely-Zalalövő távolsága olvasható rajta. A Szent Márton út egyik állomása, mellette tábla foglalja össze röviden a mérföldkő és a borostyánkőút jelentőségét, történetét.
23.	Millecentenáriumi emlékmű	Zalalövő felé vezető út melletti erdőben	0426/2	A Millenniumi emlékmű mellett található emlékmű a honfoglalás 1100-ik évfordulójának tiszteletére. A Vas megyei erdészek állították 1996-ban.
24.	Millenniumi emlékmű	Kossuth Lajos utca	373	Az államalapítás 1000. évfordulójának emlékére állított emlékmű a templom mellett. Kőből kirakott boltív keretezi az ős-Magyarország térképét, illetve a Szent Koronát és a kereszténység jelképét jelző keresztet.
25.	„Tíz falu - egy templom” emlékmű	Kossuth Lajos utca	373	Betontömbökre helyezett bronzkereszt és -táblák, mellette 1-1 zászlófelvonó. A táblákon olvasható a templomot közösen állító 10 település, valamint Nádasd első okleveles említésének dátuma: 1233 és az emlékmű állításának évszáma: 1991.
26.	Honfoglalás millenniumának emlékműve	Kossuth Lajos utca	373	1996-ban felavatott emlékmű a honfoglalás 1000 éves évfordulójára. Betontömb, rajta bronz címerrel és felirattal.
27.	1848-49-es emlékmű	Kossuth Lajos utca	373	Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc nádasdi hősei tiszteletére készült emlékmű. 2000 március idusán avatták.
29.	Felszabadulási emlékmű	Kossuth Lajos utca	373	Magyarország szovjet megszállásának utolsó napja, az ország önállósága visszaszerzésének emlékére 2016-ban elhelyezett kő emlékmű, rajta bronz címerrel, a győzelmet jelképező babérkoszorúval és a tetején kereszttel.

30.	Boldog Dr. Batthyány-Strattmann László emlékmű	Kossuth Lajos utca	387/4	Nádasd jótevője, Batthyány-Strattmann László emlékére készült, fából faragott emlékmű. Megjelenik rajta az orvos arcképe, születési és halálozási évszáma. 2010-ben készítették.
31.	I. és II. világháborús emlékmű	Katafa felé vezető út menti temető	0114	Kőből faragott, boltíves kialakítású emlékművek, amelyek márványtábláján olvasható az I. és a II. világháború helyi áldozatainak névsora. A két emlékmű között egy feszület található Mária-szoborral.
32.	Táborhely emlékmű	Táborhegy	0147	Magyarország egyik középkortól az 1960-as évekig fontos országútján állították fel 2014-ben a Táborhegyen, Marosics József alkotását, amely egy több száz éves tölgyfába vésve állít emléket az egykor itt táborozó Mátyás király hadának, a százezres török hadnak, a Napóleon ellen induló nemesi felkelőknek, Perczel Mór szabadságharcos seregének és az 1944-ben itt állomásozó munkaszolgálatosoknak.
Természeti egyedi tájértékek				
Biológiai egyedi tájértékek				
Növényegyed, növénycsoport				
33.	Vöröstölgy-fasor	Hegyhátsál felé vezető út déli oldalán	082	Hangulatos vöröstölgy-fasor (<i>Quercus rubra</i>)
34.	Idős tölgyfa	Halogy felé vezető út mellett	796	Karakteres, nagy méretű vörös tölgy (<i>Quercus rubra</i>) a sportpálya sarkában. Törzskerülete 261 cm.
35.	Idős gesztenyefák	Kossuth Lajos utca	373	A Szent Kereszt felmagasztalása templom körül lévő 5 db vadgesztenye (<i>Aesculus hippocastanum</i>). Törzskerületük 233-245 cm közöttiek.
36.	Hamis ciprus fasor	Zalalövő felé vezető út melletti erdőben	0409	Karakteres megjelenésű hamis ciprus (<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>) fasor, mellette hamis ciprus ültetvény.
Állatok tartózkodására szolgáló hely				
37.	Gólyafészek	Kossuth Lajos utca	373	Villanyoszlopra szerelt, megerősített alapra helyezett gólyafészek a templom előtt.

			
5.	6.	7.	8.
			
9.	10.	11.	12.
			
13/1.	13/2.	13/3.	13/4.
			
13/5.	13/7.	13/8.	13/9.
			
13/10.	13/11.	13/12.	14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

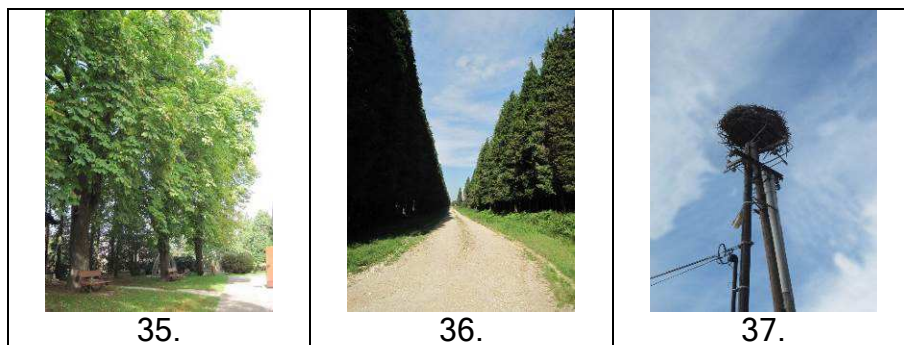
32.

33.

34.

Forrásjegyzék:

http://www.nadasd.hu/hu/kepgaleria/20-ev-erdely_159-17.html (Elérhető: 2018.09.26.)

http://www.nadasd.hu/hu/a-telepulesrol/alsosofalva-nadasd-20-eve-elo-kapcsolat_13.html (Elérhető: 2018.09.26.)

<https://www.evangelikus.hu/emlekmuvet-avattak-nadasdi-evangelikusok> (Elérhető: 2018.09.26.)

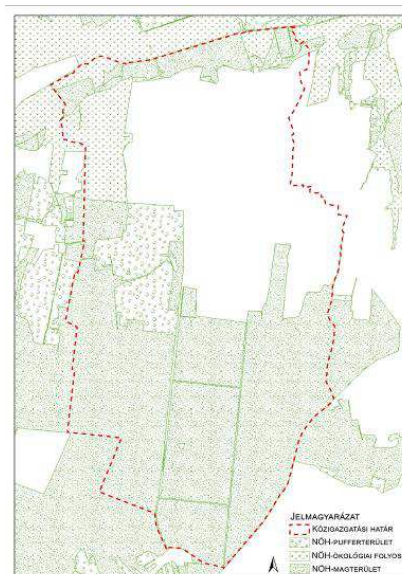
http://www.nadasd.hu/hu/a-telepulesrol/a-mi-nadasdunk_26-15.html (Elérhető: 2018.09.26.)

1.10.3.3 Ökológiai hálózat

A MaTrT 3/1. melléklete

Országos ökológiai hálózat övezete

VTTr II/1 sz. melléklete

www.teir.hu

A MaTrT alapján Nádasszentgyörgyi igazgatási területének déli, nyugati és északi része tartozik az országos ökológiai hálózat övezetébe.

1.10.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Jelentős mértékű konfliktusról nincs tudomásunk. A 86-os sz. főút elkerülő szakaszának megépülésével a legnagyobb konfliktus megoldódott. Kisebb jelentőségű konfliktus adódhat a lakóterületek és a szántóföldek túlzott közelségéből, amely főként a talajelőkészítési és betakarítási időszakban okoz problémát (fokozódó portterhelés és zaj). Különösen a déli részekre jellemző a szántók felé való nyitottság.

1.11 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.11.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Egyedi telkes lakókertek

A településen belüli zöldfelületi rendszer fő meghatározója továbbra is a lakóházakhoz tartozó lakókertek. Nádasdon a legtöbb telek rendelkezik előkerttel, de előfordul olyan utcaszakasz - pl. a Kossuth L. utca Vasút úttól északra eső része – ahol a házak előtt nincs előkerti rész. A kertekre jellemző, hogy leginkább vegyes használatúak, haszon és díszkert funkcióval bírnak. A díszkerti részek többnyire a házak előtt vagy közelében helyezkednek el, a veteményesek, gyümölcsösök a házak mögött találhatók. Az újabb építésű telkeken már inkább a pihenő funkciójú díszkert dominál, kis veteményes kerttel vagy anélkül. Egyre kevesebb portán lehet találkozni háztáji állattartással. Így a hagyományos tagolódású falusi kertek – előkert, baromfiudvar, veteményes, gyümölcsös, szántó - száma is egyre csökken.

Zöldterületek

A településen az eltelt időszakban zöldterületek tekintetében előrelépés figyelhető meg. A hatályos tervben megadott zöldterületek – közkertek - közül több megvalósult:

- A Polgármesteri Hivatal udvarán (133/6 hrsz) új, a mai szabványoknak megfelelő játszótér épült több korszerű eszközzel. A játszótér területe 1200 m².
- A Hegyhátsági út -Táncsics Mihály utca kereszteződésében a víztorony melletti területen a szabadidő aktív eltöltésére alkalmas árnyékolt, több szabadidős tevékenység eltöltésére alkalmas közkert – 2100 m² - létesült egy kisebb játszótéri résszel és egy nagyobb rendezvénytérral.
- A Sipos Béla utca – Vasúti út kereszteződésében lévő régi játszótér közkertje - 800 m² - felújításra szorul.

Polgármesteri hivatal udvarán

Víztorony környéke

Régi játszótér a Sipos utcában

Továbbra is potenciális zöldterületek

- A Dobó István utca folytatása mellett a Petőfi Sándor utca és a vasút között a „Római Túra” úthoz kapcsolódó *pihenőkert* létrehozása a bakancsos és kerékpáros túrázók számára - nem valósult meg a 757-759 hrsz-okon (6350 m²).
- Az Ifjuság utca és a Dobó István utca tervezett tömbfeltáró útjának fordulói között pihenő és játszó építményekkel felszerelt közkert (1000 m²) nem valósult meg.
- A Kossuth utcában a 7/3 hrsz-ú telek beépült, így nem alakítható ki zöldterület rajta. A 8 hrsz-ú telek továbbra is alkalmas közkert számára (3500 m²).

Máshol megvalósultak

- A Kossuth Lajos utca és a régi temető között génmegőrző és bemutató céllal hagyományos fafajokból álló gyümölcsös – máshol megvalósult.

Zöldfelületi intézmények

Temetők

A jelenleg működő temető a település keleti részén, külterületen a katafai községközi út mellett található. Szépen kialakított, parkolóval rendelkezik. Határoló növényzettel ellátott. Ez az eltelt időszakban sem változott.

A falu 30 évvel ezelőtt bezárt temetője a „Csébi dombi” temető. Szintén szépen karbantartott, sok műves síremléssel rendelkezik. Jelenleg kegyeleti parkként funkcionál.

Sportterület

A sportpálya a község délnyugati részén, a halogyi út mentén fekszik. Egyedül a nyugati oldalán látható jellegzetes, térhatároló örökzöld növényzet. A többi oldala fásítatlan.

Üzemelő temető

Csébi-dombi kegyeleti park

Focipálya

Intézményi zöldfelületek

Templomkert

A falu központjában, a templomdombon épült katolikus templom kertje kulturális és természeti értékekkel egyaránt rendelkezik: idős gesztenyefák és örökzöldek élőhelye, a területén több fészület, szakrális szobor és emlékmű található (lásd egyedi tájértékek). A kert nemcsak szakrális emlékek gyűjteménye, hanem egyben pihenőkertként is funkcionál.

Óvoda és iskolakert

Az iskola, óvoda és a művelődési ház környéke bár településközpont vegyes terület övezetébe sorolt, összefüggő, nagyterjedésű több funkcióval kiépített, többféle rendezvény lebonyolítására is alkalmas zöldfelülettel rendelkezik. Az óvodakert kivételével közhasználat elől nem elzárt, sőt kimondottan közcélra használják. Az eltelt időszakban a kultúrház mögött játszótér és műfüves focipálya épült.

Óvodakert

Új játszótér

Műfüves pálya

Utcafásítások, út menti zöldterek

A falu utcáinak nagyrészt egységes fásítást nem lehet találni. Egyedül a Kossuth utca templom melletti szakaszán és a Vasúti úton látható tudatos fásítás, ahova vérszilvából telepítettek fasort. Az utcákat a lakók egyedi kiültetései jellemzik. Sokszor az árkok, közművek lehetetlenítik el a fásítást.

Kossuth utca

Hegyhátsági út

Petőfi utca

1.11.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

Nádasd zöldfelületi rendszerében az eltelt időszakban kedvező változások történtek. Új közterületek épültek több korosztály számára, többféle szabadidős tevékenységének folytatására alkalmas funkciókkal. Némelyik zöldterület erőteljes fejlesztésre szorul (Sipos utcai). Potenciális zöldterületek is rendelkezésre állnak, így a jövőben további új zöldterületek kialakítására van lehetőség. Különösen fontos lenne a Petőfi utcában és az új beépítésű részeken kisebb-nagyobb közterületek létrehozása.

A község lakosságának száma: 1342 fő (2018. október). Ha szigorúan a meglévő és funkcionáló zöldterületeket (1200 m²) nézzük, akkor egy főre 0,9 m² zöldterület (közterület) jut. A WHO ajánlása 9 m²/fő. Ha a potenciális területeket is beleszámoljuk (10850 m²), akkor 8,9 m²/fő-re jön ki, amely szinte eléri az ajánlott értéket.

1.11.3 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Lényegében a zöldterületi lefedettségben van hiányosság, azaz az egy főre jutó zöldterület nagysága viszonylag alacsony. Ezen a területen kellene tovább javítani a potenciális területeken a zöldterületek megépítésével.

Az utcák fásításánál az árkok, a közművek sűrűsége és a keskeny zóldsávok, ahol legtöbbször a közművek is futnak, lehetetlenítik el a fák telepítését.

A kül- és belterületi utak kapcsolata a fasorok hiányában nem megoldott.

1.12 Az épített környezet vizsgálata

1.12.1 területfelhasználási vizsgálat

A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata.

A község településszerkezete összetettként határozható meg. Az északról a belterületre érkező út ollószerűen szétválik a Petőfi Sándor és a Kossuth Lajos utcára, mindkettőről fésűs elrendezésű lakótelkek nyílnak. Két keresztirányú utca is van, a Vasúti utca az „olló” közepe táján, Bajcsy-Zsilinszky utca hegyénél. A Vasúti utca mentén lakótelkek és a községközpont nagy telkei helyezkednek el. A másik utcáról csak kis szakaszon nyílnak lakótelkek. Újabb utca a belterület keleti szélén a fő utcákkal párhuzamos Táncsics Mihály utca, szintén fésűs elrendezésű telkekkel.

A tömbbelsőbe a rendkívül hosszú telkek megosztása céljából két helyen nyitottak utcát, ezek a Sipos Béla és az Ifjúság utca.

Sajátos telekcsoportot képez a régi temetőhöz vezető, háromszöget formázó Temető út a róla nyíló rövid lakótelkekkel, legyezőszerűen nyúlik be a környező párhuzamos rajzolatú szalagtelkekbe.

Közterülettel határolt háromszögletű telken, magaslaton áll a plébániatemplom és rotunda.

A belterület nyugati szegélyén halad a jelenleg már nem üzemelő Körmen-Zalalövő vasútvonal, amelynek állomásához vezet a Vasúti utca.

Kerékpárút létesítésére tanulmányterv készült.

Az ingatlan – nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok
A beépítésre nem szánt terület nagy része erdő. főként a déli részen, és a nyugati igazgatási határ melletti sávban. A vízfolyásokat is erdősávok kísérik. Zömében gazdasági erdők, kis részben védelmi erdők és van egyéb részlet is.

A beépítésre szánt területet szántók és rétek, legelők veszik körül, A földek talaja savanyú, gyenge minőségű, Katafa és Nádasd között vannak jobbak.

Az északi rész többnyire kertművelésű..

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Nádasd belterülete az igazgatási terület északi felében közepén helyezkedik el. Túlnyomórészt falusias lakóterület. Nyugati és déli szegélyéhez gazdasági területek csatlakoznak. A lakóterület súlypontjában helyezkedik el a településközpont. Észak-déli irányban kisebb szakaszán belterületen folyik a Nádasdi-patak duzzasztógáttal és horgásztóval.

A beépítésre nem szánt terület a belterületet övező, keleti oldalán az igazgatási határig terjedő foltban általános mezőgazdasági terület, szántó, amelybe három összefüggő foltban kertművelésű területek ékelődnek: északnyugaton Almásd, Rigó és Dobóhegy, északkeleten Táborhegy és a Németfalusi hegy, a belterület keleti határához közel pedig a Cserhegy. A külterület déli részét és a keleti igazgatási határ melletti sávját erdő borítja.

Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

Nádasd alapfokú intézményi valamint az egyéb ellátási és szolgáltatási rendszere bölcsőde kivételével teljes körűen kiépített. A környező kistelepülések általában hiányos alapellátásúak, ezt számukra Nádasd biztosítja.

A közép fokú ellátás nagyrészt Körmenden érhető el, de közép fokú iskolába az igényelt oktatási típus elhelyezkedése szerint Szombathely, Zalaegerszeg, Kőszeg és Csepreg városokba is járnak gyerekek.

Alulhasznosított és barnamezős területek

Nem találhatók a községben.

Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott terület)

Szintén nincsenek.

1.12.2 A telekstruktúra vizsgálata

Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A kataszteri térkép szerint az eredeti telekszerkezetet a Kossuth utcára felfűzött kelet-nyugati irányú, dél felé egyre hosszabb fésűs elrendezésű telkek képezték. A jelen földhivatali térképen a legkisebb szélességi méret 11,8m, a legnagyobb 30,4m. A telekhossz rendkívül változó, ahol a Nádasdi-patak az utca közelében folyik 35m, az ellenkező oldalon 422m hosszú telkek is vannak.

Hasonlóan vegyes a helyzet a Petőfi Sándor utca menti telkek esetében.

Az új utcák kialakításánál a telekszélességek közel azonosak, a Rákóczi utcában 16m, hosszuk 100-150m. az Ifjúság utcában a szélesség 20m körüli, a hossz 77-113m.

A község közepén az általános községsvetettől elütő módon ékelődik be a telekösszevonással létrehozott tekintélyes méretű iskola-óvoda-művelődési ház tömb, a Csébi dombon pedig a Temető utca teresedésének sajátos rajzolata együtt a régi temetővel.

Tulajdonjogi vizsgálat

A mezőgazdasági művelésű területek 5-6 gazda tulajdonában vannak.

Az erdők mintegy háromnegyede állami tulajdonban van, 0,89ha közösségi, 0,95ha vegyes és 460,55ha magán tulajdonban van.

1.12.3 Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzat tulajdonában állnak:

utak, járdák, közterületek, árkok.

átemelő, szennyvíztelep,

művelődési ház, körjegyzőség, orvosi rendelő, sporttelep, lakóház, közparkok, garázs, beépítetlen területek, gyepek, szántók, erdők, szőlők, kertek mocsarak, anyagbánya.

Zömében 100%-os tulajdonban vannak, de kisebb tulajdoni hányad is előfordul és forgalomképtelenek, korlátozottan forgalomképesek és forgalomképesek is vannak közöttük.

1.12.4 Az építmények vizsgálata

Funkció, kapacitás

A község épületállománya falusias, méretük az általános faluképhez igazodik.

A belterületén lévő magántelkeken egy, legfeljebb kétlakásos lakóépületek állnak, sokhelyütt a mezőgazdasági tevékenységhez szükséges gazdasági épületekkel. Elvértve találni egyemeletes, négylakásos társasházat.

A közintézmények, szolgáltatások épületei is többnyire földszintesek. Egyedül az iskola egyemeletes épülete nagyobb tömegű, az utcavonaltól távol áll, parkosított udvar veszi körül.

Beépítési jellemzők

Beépítési mód

A beépítés döntő többségében oldalhatáron álló. A csurgó távolságot többnyire elhagyták, kivételt képeznek az újonnan nyitott tömbfeltáró utcák, ahol telekhatárra építettek. Az épületek befoglaló formája többnyire hosszúház vagy utcavonalon hajlított ház, a gazdasági szárny egybeépült a lakórésszel. Sok esetben az utcai lakórészt négyzetes alaprajzúra átépítették. Az új utcákban nincs mindenhol melléképület, a lakóház tömör négyzetes alaprajzú.

Elvértve fordul elő szabadonálló épület, többnyire szabálytalan alakú és saroktelkeken.

A legrégebbi településrészben, a Kossuth Lajos utca Vasúti utcától északra eső szakaszán előkert nincsen. A Vasúti utca mentén és az újonnan kialakított utcákban azonos mélységű előkerttel állnak a házak. Egyéb helyeken a mérete változó.

Beépítési mérték, sűrűség

A fésűs elrendezésű telkek viszonylag keskenyek de hosszúak. Ennek következtében a beépítés mértéke alacsony, az utca menti beépített sáv viszont sűrű.

Magasság, szintszám

Az épületek túlnyomórészt földszintesek sok helyen tetőtér beépítéssel, ritkán tűnik fel egy-egy emeletes lakóház.

Tetőidom

A Kossuth Lajos utcában az épületek túlnyomó többsége utcavonalon lekonytyolt nyeregtetős.

A Petőfi Sándor utcában utcavonalon beforduló nyeregtető a jellemző. Több esetben az utcai lakótömb sátoztetős, amely magasabb és szélesebb az udvari szárnynál.

A Táncsics Mihály utcában hasonló módon fedték le az épületeket azzal a különbséggel, hogy vannak önálló sátoztetők is.

Az újonnan kialakított Ifjúság utcában szélesebb és magasabb utcára merőleges, a Sipos Béla utcában utcával párhuzamos nyeregtetők vannak.

1.12.5 Településkarakter, helyi sajátosságok,

Utcakép, térarány

A legrégebbi utca, a Kossuth Lajos utca a zömében földszintes házakkal szegélyezve tágasnak hat. Az aszfalt utat mindkét oldalon széles gyeppel van, majd a vízelvezető árok és ismét gyeppel a járda mellett.

Kossuth Lajos utca**Hosszú szakaszon fasor kíséri, zöldbe ágyazott.**

A Petőfi Sándor utcán nemrégiben még áthaladt az országos közút. Nem szélesebb, mint a Kossuth Lajos utca, de az útpálya mellette a kerékpár sávval együttesen tágas térérzetet kelt, amire még rájátszik a fasor hiánya.

Petőfi Sándor utca

A Vasúti utca az előbbiekre keresz irányban haladó viszonylag keskeny utca. Beépítése újabb keletű, elvértve emeletes házak is állnak mellette, így térránya szűkösebb.

Vasúti utca

A közelmúltban kialakított új utcák is keskenyebbek, de a térrány itt nem tűnik szűköseknek.

Ifjúság utca

Nádasd klasszikus értelemben vett köztérrel nem rendelkezik.

Jellegzetes épülettípusok

Belterületén helyi építési jegyeket hordozó épületek nagyobb számban a Kossuth Lajos utcának a Vasút utca és a Dobó István utca közötti szakaszán találhatók. Ezek utcára merőleges hosszú házak, osztópárkánnyal ellátott oromzatos homlokzattal., Többnek az utcai frontját szélesebb traktussal, lekontyolva átépítették.

Az újabb épületek kontyolt nyeregtetővel fedettek. A Petőfi Sándor és a Rákóczi Ferenc utcában az utcafronton sok sátoztetős épület épült, néhol egy-egy a 80-as években divatos típus emeletes épület.

A Sipos Béla utca közel azonos tömegű és fedésű épületekből álló szakasza.

Az Ifjúság utca azonos gerincirányú, eltérő utcai tetőkialakítású épületekből álló szakasza.

1.12.6 Az épített környezet értékei

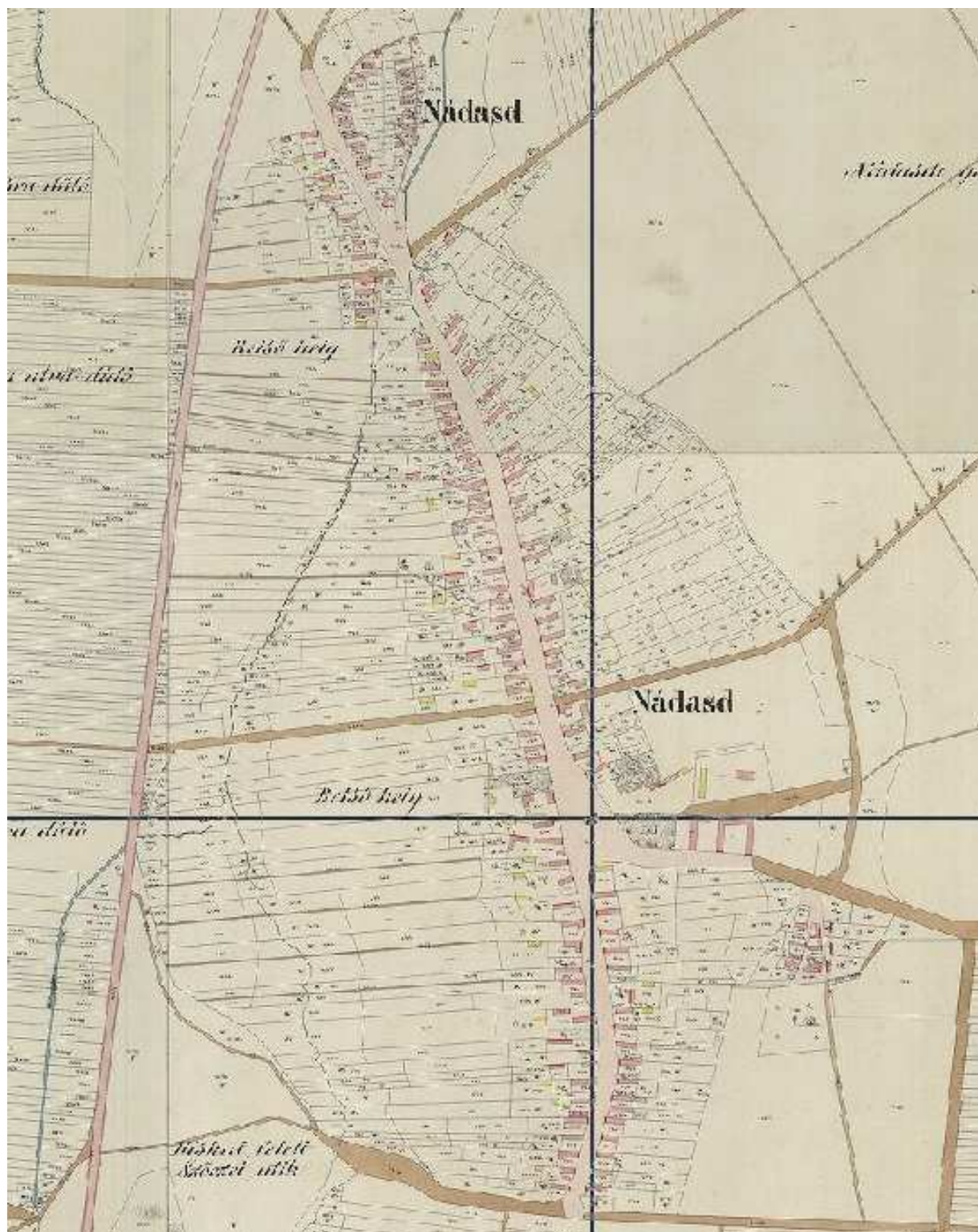
Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A község hét dombra épült, ezek a Templomdomb, a Csébi domb, Kútkert, Cserfalu, a Cserhegy, Almásd és Németfalu (Hegyalja). Ez utóbbi négy a középkortól a XIX. századig önálló község volt, azonban a hozzáférhető régi térképeken nehezen azonosíthatók. A II. katonai térképen (1853) Almásd megnevezve a községtesttől távol, nagyon kicsi település jelöléssel szerepel. Hegyalját és Cserhegyet pedig nem a beltelkekre jellemző sűrű, hanem a külterületi szőlő-, és kertművelésű területeknél szokásos szórt épületállománnyal ábrázolták. Ha korábban önálló községek voltak, beépítésük eltért a falvakétól.

(Az I. katonai felmérésen Hegyalja összefüggő szőlőterület.)

Ma a Hegyalja és Cserhegy, valamint Almásd a Várhegygel együtt különálló kertes területek.

Az 1858 évi térképen Nádasd egyutcás. Érdekessége, hogy nem a Borostyánkő út nyomvonalát követő országút mellé települt, hanem egy arról hegyesszögben leágazó, közlekedéshálózati szereppel nem rendelkező mellékút mellé. Erőteljesen kirajzolódnak már ekkor a főutcat keresztező kelet-nyugati irányú közlekedési útvonalak is: a Hegyhátsál-Csákánydoroszlói út, a későbbi vasúti utca keleti végében a Katafára vezető úttal. A községet délen szélesen határolja a mai Bajcsy-Zsilinszky utca, azonban még csak vékony kanyargós ágakkal köt ki az országútra.

A történeti településmag tehát a kataszteri térképet összevetve a mai állapottal az észak-déli irányban elnyúló belterületen belül a szintén észak-déli irányú, középen haladó Kossuth Lajos utcára nyíló telkek határain rajzolható körül.

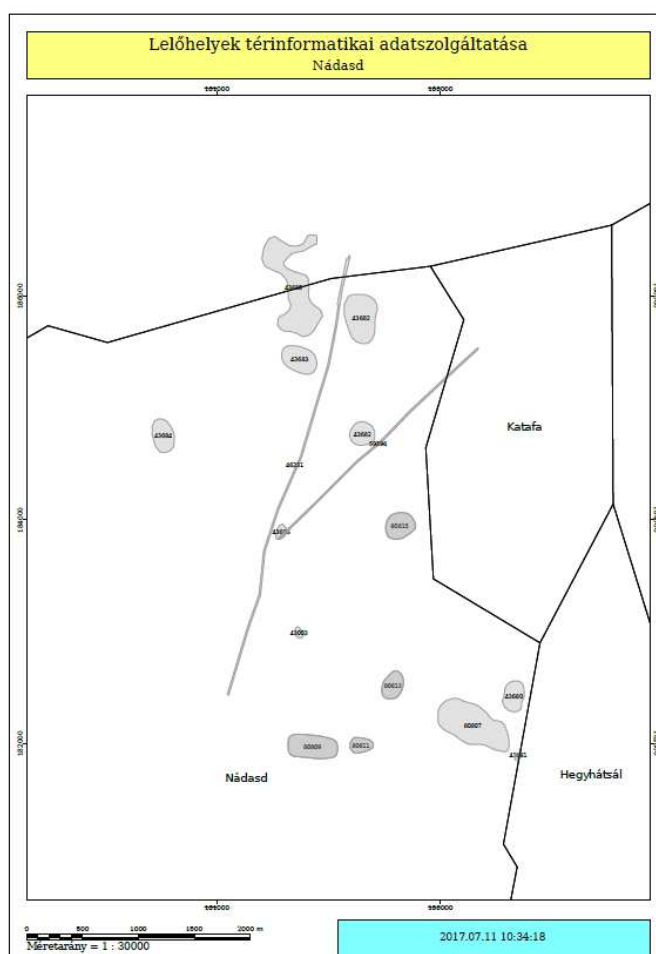
A továbbiakban először az észak-déli irányú utcákkal bővült a falu, beépült az országút, megnyitották a Táncsics Mihály utcát. Ezt kiegészítette a Bajcsy Zsilinszky utca kikötése az országútra. Jelentős lépés volt a kelet-nyugati irányú Vasúti utca intézményekkel vegyes beépülése és ezzel a mai községközpont kialakulása. A közelmúlt lakóterület fejlesztései a tömbbelső feltárásával történtek. (Sipos Béla utca, Ifjúság utca.)

*Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület***Nádasd Község Régészeti védelem alatt lévő területek jegyzéke**

- Németfalusi rétek (0175/5,6 hrsz)
- Táborhegy (0149/8,9 hrsz)
- Várhegy (0275/5-7, 0275/9, 2001/1-2, 2002-2016, 2020-2035, 2036/1-3, 2037/1-2, 2038-2041 hrsz)
- Borostyánkő út nyomvonala
 - Borostyánkőút nyugati ág (észak felől): 0175/4-5., 0175/1., 1835., 1520/2. 1522/1., 1523-1524., 1525/9-10., 1526/5., 1527., 1529/5., 1529/3-4., 1533., 1537., 1541., 1544-1545., 0153., 0144/11-13., 0221/4. 0221/8., 0228/3-4., 0228/9., 711-712., 716-717., 720., 725., 729-730., 734., 736., 739-740., 743-744., 747-748., 751., 753., 756-789., 798/6., 792-793., 830/2., 0334., 0399., 0423., 0424., 0421/6., 0420/1.
 - Borostyánkőút keleti ág (északkelet felől): 0164., 0128/1., 0115/34., 0115/32., 0115/29-30., 0115/1-4., 0112/63., 0128/3., 701., 671., 670/1., 665., 663/2., 657., 656., 649/3-5., 830/2., 764-767.
- Templom és temető (373,382/2 hrsz)
- Maczfa dűlő I. (079/3hrszt)
- Maczfa dűlő II. (070/3 hrszt)

Régészeti érdekű területek az alábbiak:

- A tervezett gazdasági terület (0331/1-2hrszt), a Borostyánkő út nyomvonala érintheti
- A Bajcsy-Zsilinszky E.u.- Vasúti u.- Kossuth L.u.-86 sz. főút közötti tömbbelső
- A Hegyhátsági út melletti terület (374, 375/1-2, 376, 377hrszt)
- A Táncsics M.u. folytatásában tervezett lakóterület (0109/2, 0110/1-3, 7-12 14, 16-19hrszt)
- A Dobó I. u.-Vasúti u.- kossuth L. u. 86. főút közé tervezett tömbfeltárás (604/1-670/1-2hrszt között),

Műemlék, műemlék együttes

A Közhiteles nyilvántartás alapján a település közigazgatási területén műemléki védelem alatt álló ingatlan nem található.

*Helyi védelem**-Épületek bel- és külterületen*

Rk. templom és rorunda 173hrsz.

Plébánia épülete, Kossuth Lajos u. 112.

Intéző lakás, volt Batthyány-Strattmann kúria, ma Polgármesteri Hivatal

Evangelikus imaház és lelkészlakás, Kossuth Lajos utca 66.

Major épület, Hegyhátsági út 3.

Vasútállomás, 798/5hrsz.

Kossuth Lajos utca 166. lakóház

Táncsics Mihály utca 16. lakóház

Temető utca 12. lakóház

Batthyány pince 0188/1 hrsz.

Borona ház a Várhegyen 2036/1 hrsz.

- Feszületek bel- és külterületen

Kossuth Lajos utca, 696hrsz

Petőfi Sándor utca, 786hrsz

Kossuth Lajos utca , 516/1 hrsz előtt

Templomkertben lévő feszület és emlékművek

Cserhegyen két fémkereszt az 1198hrsz út mellett

Ácsolt kereszt a Németfalusi részen, 1828/4hrsz

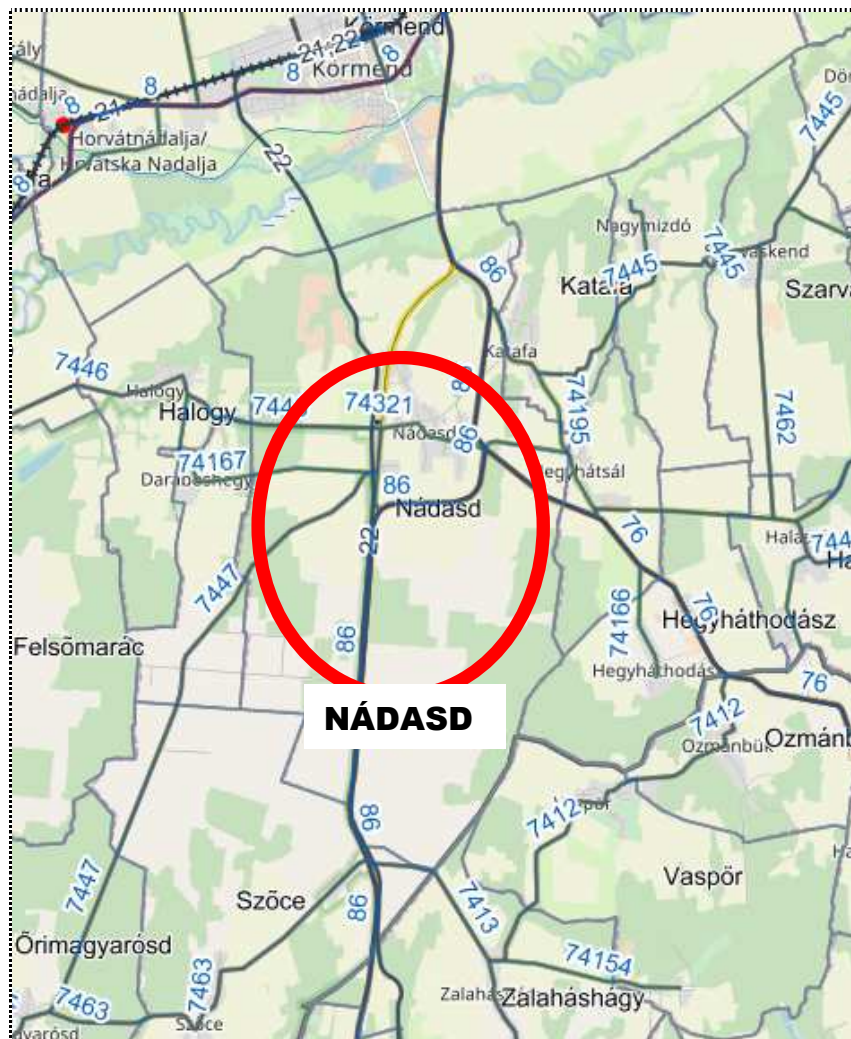
*- Szűz Mária kápolna a Táborhegyen**- Erzsébet emlékmű - Milleniumi emlékmű és emlékpark***1.12.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái**

Nádasdon a településképpel kapcsolatos, vagy a lakosok életkörülményeit nehezítő probléma nem alakult ki.

1.13 Közlekedés

1.13.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Kistérségi kapcsolatok

A település kistérségi közlekedési kapcsolatait tekintve kedvező pozícióban helyezkedik el. Az országos főúthálózat gyakorlatilag a község közigazgatási határain belül elérhető — Zalaegerszeg irányába a 76. számú főút, Rédcics, valamint Szombathely irányába a 86. számú főút kapcsán. A 8. számú elsőrendű főút szentgotthárdi (Ausztria), továbbá veszprémi irányokkal is mindössze 7 km távolságra található Kőrmenden. Az országos gyorsforgalmú úthálózat részét képező M86 gyorsforgalmi út kapcsolódási pontja Szombathelyen 30 km.

A megyei jogú városok közül Szombathely 30 perc, Zalaegerszeg 25 perc utazást igényel a jól kiépített országos közúthálózaton. A közelben lévő kisvárosok közül Kőrmend 7 perc, Zalahívő 11 perc alatt elérhető.

A szomszédos településekkel közvetlen kapcsolatot biztosító, kiépített településközi összekötő út funkciót a 7446 jelű, a 7447 jelű állami mellékút, valamint a 74193 jelű, a 74194 jelű, és a 74167 jelű bekötő utak töltenek be. Az egyéb szomszédos lakott területek elérhetősége az állami mellékúthálózaton — kisebb-nagyobb kerülőkkel — elfogadhatónak mondható szolgáltatási szinten lehetséges.

A meglévő állami fő-, és mellékút hálózat tehát gyakorlatilag teljes kistérségi közlekedési infrastruktúra kiépítettséget biztosít.

Közlekedési hierarchia

A település úthálózata a beépítettség nagyságrendjéhez igazodva tulajdonképpen az állami mellékutak külterületi, és belső-, átlélesi szakaszaiból, az egyéb lakóterületeket kiszolgáló helyi utakból, továbbá külterületi, mezőgazdasági utakból áll. Ez a hierarchia a jelenlegi közlekedési igényeket alapjaiban véve

megfelelő szinten kiszolgálni képes. A fejlesztési területeken tervezett úthálózati funkciókat a fejlesztések nagyságrendjének, és jellegének mérlegelésével kell meghatározni.

Forgalmi adatok

Az állami utakon a Magyar Közút Nonprofit Zrt. forgalomszámlálási adatai alapján (KIRA 2018.10.15.) a forgalom nagysága egyik útszakaszon sem haladja meg a mértékadó szolgáltatási szinthez tartozó értéket, gyakorlatilag az útszakaszok kapacitáskihasználtsága csekély. A község közigazgatási területén található állami utak forgalma nem haladja meg azt a mértéket, mely okot adhatna a jelenlegi szakaszokon későbbi, nagy léptékű fejlesztésekre (sávbővítések, szélesítések, lakott területi elkerülő szakaszok, stb...). A forgalom nagyság mind keresztmetszeti, mind teherbírási tervezésnél is, majdhogynem elhanyagolható mennyiség, így az utak nagyságrendi fejlesztése a közeljövőben indokolatlan volna, és nem is szerepel magasabb rendű területrendezési tervekben sem.

Helyiek tájékoztatása szerint az elkerülő megépítésével megnövekedett a körforgalomból Halogy felé vezető út forgalma, a Hegyhátsági és Vasúti utca forgalomterhelése megnövekedett.

Az egyéb helyi utak forgalma gyakorlatilag célforgalomra korlátozódik, így azok jelentős fejlesztése e tekintetben szintén nem releváns.

Kiépítettség

A település belterületén az utak szilárd burkolattal kiépítettek — az ingatlanok előtt, az utak mellett túlnyomórészt aszfalt burkolatú járdák találhatók. A keresztmetszeti paraméterek sem az utak, sem a járdák tekintetében nem felelnek meg a KTSZ jelenlegi előírásainak, de a helyi közlekedési igényeket az elvárt szolgáltatási szinten túlnyomórészt kiszolgálják. A kerékpáros forgalom az utak mellett vezetett, meglévő kerékpárutakon, továbbá a kis forgalmú utakon közlekedik, a kistérségi, és helyi kerékpározási szokások szerint.

OTÉK előírások

Nádasd község területén az utak szélességének kialakítása többnyire olyan településrendezési elvek alapján valósult meg, amelyek elsődlegesen az érintett ingatlan-tulajdonosok és az önkormányzat érdekeit, és lehetőségeit mérlegelték. Ennek eredményeként a kialakult közlekedési területek, teleksávok a törvényi alapszabályozás, a hatályos településrendezési terv, továbbá az OTÉK ajánlásaiban szereplő minimális paramétereket nem mindenhol biztosítják. A kiépült infrastrukturális létesítmények a jelenlegi, és közel jövőbeni igényeket hivatottak szolgálni, melyek radikális fejlesztésére nincs szándék, vagy gazdaságos lehetőség.

Az OTÉK 26.§ (2) bekezdése értelmében „*más jogszabályi előírás, illetőleg elfogadott helyi építési szabályzat és szabályozási terv hiányában- legalább a következő szélességű építési területet kell biztosítani:*

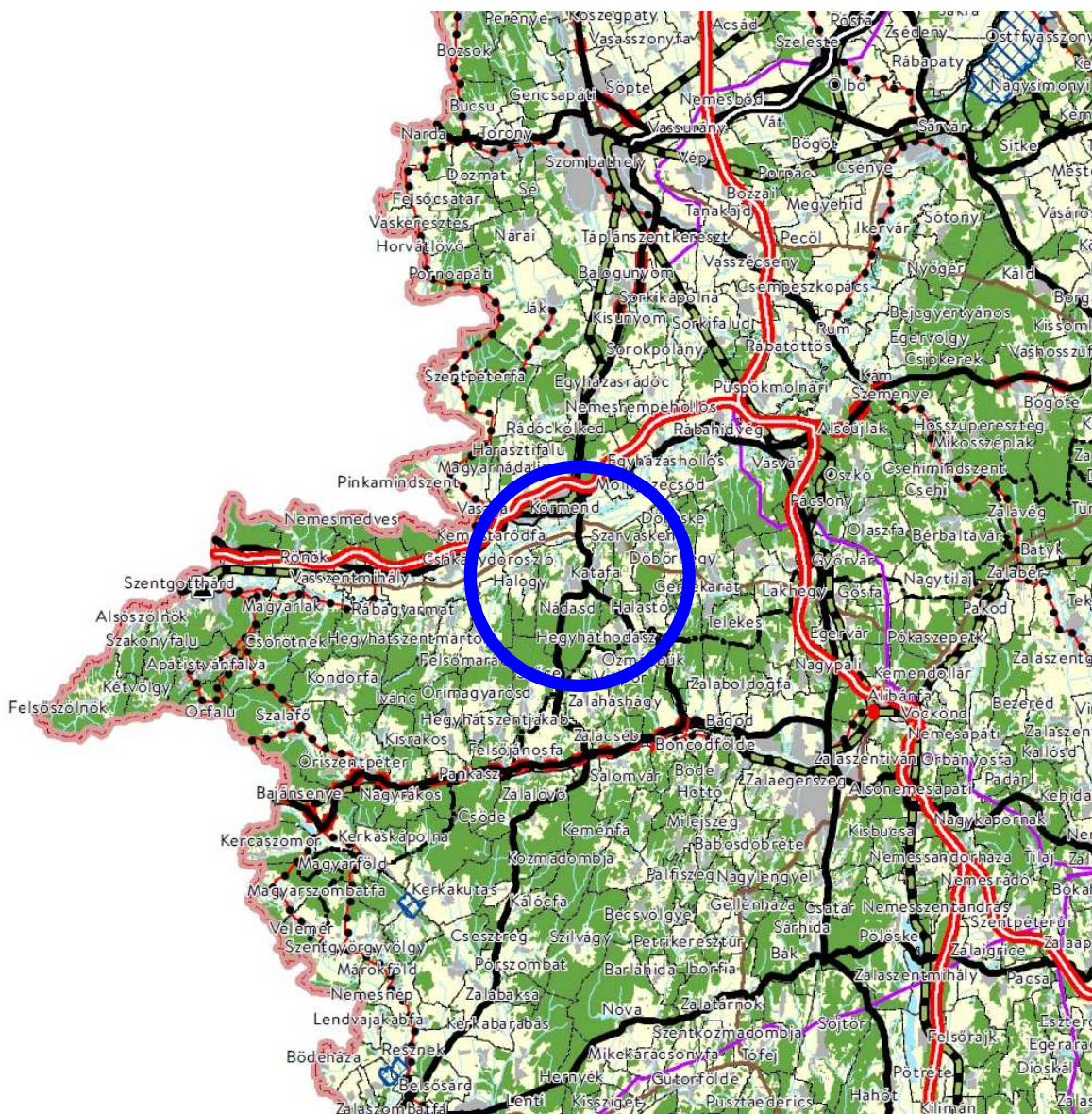
1. *gyorsforgalmi utak (autópálya, autóút esetén) 60 m*
2. *főutak esetén 40 m*
3. *országos mellékutak esetén 30 m*
4. *helyi gyűjtőutak esetén 22 m*
5. *kiszolgáló utak esetén 12 m*”

Az OTÉK 111.§ - ban megfogalmazott előírásai lehetőséget adnak a fentiekől történő eltérésre, megfelelő indokok esetében. Ezeket az indokokat a településrendezési terv alátámasztó munkarészában kell kifejteni, azonban azok közérdeket nem sérthetnek, biztosított marad, hogy az OTÉK 31.§ (1) bekezdésében foglalt követelmények teljesülnek, és ahhoz az Étv. 9.§ (6) bekezdése szerinti szakmai véleményt adó hozzájárult.

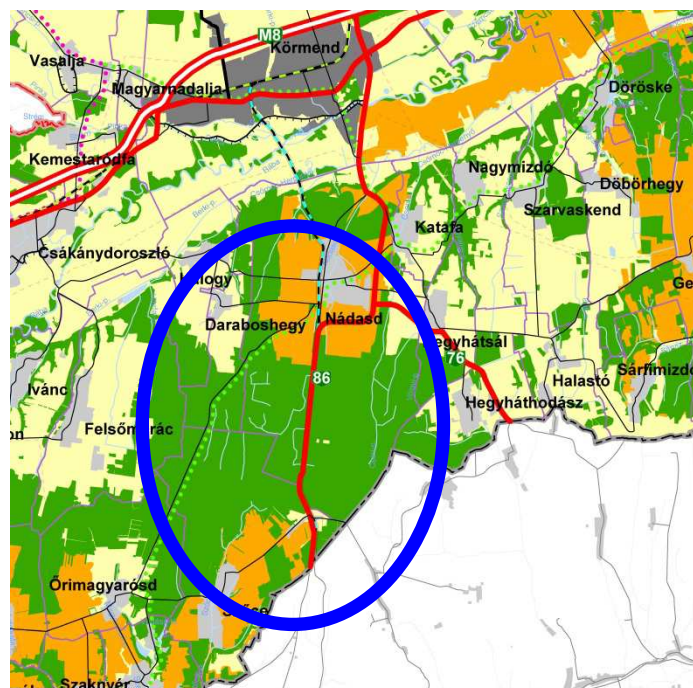
Magasabb rendű törvényi szabályozás (MaTrT, VM TrT)

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak.

Mind az Országos Területrendezési terv, mind Vas Megye Területrendezési Terve alapjaiban véve egységes közlekedési fejlesztési elemeket tartalmaz a település érintettségének vonatkozásában. Mindkét szerkezeti tervi munkarészben szerepel a 86. számú főút települési elkerülő szakasza, továbbá a 76. számú főút nyomvonal korrekciója, amely a lakott területeket, és a tőle keletre lévő közlekedési infrastruktúrát érinti — ezek a tervek a közelmúltban megvalósultak.

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési Terve - Az ország szerkezeti terve – kivonat

Vas Megyei Területrendezési Terve — Szerkezeti tervlap kivonat

A magasabb rendű törvényi szabályozásokban országos törzshálózati elemként szerepel a Szombathely – Zalaörs vasútvonal, melynek nyomvonala megegyezik a meglévő vasúti pálya pozíciójával.

Közvetlen fejlesztéssel érintett a város a kerékpáros hálózatok bővítése kapcsán is. Az VM TrT-ben térségi hálózati elemként szerepel az Órimagyarósd – Nádasd – Katafa – Kőrmend irány a 7447 jelű összekötő út, és a 86. számú főút vonalában. A megyei területrendezési tervben kissé bővebb kerékpáros hálózati fejlesztés látható több kistérségi / nyomvonal megjelölésével. Az eltérés feloldását felülvizsgálni szükséges.

Vas Megyei Területrendezési Terve — Kerékpáros hálózatok tervlap - kivonat

1.13.2Közüti közlekedés (jelenlegi úthálózat)

Állami úthálózat — kezelő: Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatóság

-A 86. számú főút (Rédics – Zalaegerszeg - Mosonmagyaróvár) – Nádasdot délről illetve keleti irányból határoló másodrendű főút. Az út alapvetően észak-déli irányú, a 46+590 szelvényében lévő körforgalmú csomópontban csatlakozik a 76. sz. főút végszelvénye, valamint a 74193 jelű Nádasd keleti bekötő út. A külterületi szakasz napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.), a körforgalomtól északra 8361 J/nap, melyből a teherforgalom 1863 db jármű (~22%) — a körforgalomtól délre eső szakaszán 4827 J/nap, melyből a teherforgalom 1616 db jármű (~33%).

-A 76. számú (Balatonszentgyörgy – Zalaegerszeg - Nádasd) főút alapvetően északnyugat-délkeleti irányú, és nincs belterületi szakasza. Az út napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 3534 J/nap, melyből a teherforgalom 247 db jármű (~7%).

-A 7446 jelű, Nádasd - Csákánydoroszló összekötő út nyugati irányban teremt közúti kapcsolatot alapvetően kelet-nyugati tengellyel. Az útnak kül-, és belterületi szakasza is van, napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 665 J/nap, melyből a teherforgalom 35 db jármű (~5%).

-A 7447 jelű, Nádasd - Felsőjánosfa összekötő út dél-nyugati irányban teremt közúti kapcsolatot alapvetően észak-déli tengellyel. Az útnak kizárólag külterületi szakasza van, napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 535 J/nap, melyből a teherforgalom 12 db jármű (~2%).

-A 74193 jelű Nádasd keleti bekötőút települési átkelési szakasza a község több utcáját érinti (Hegyhátsáli út, Kossuth út, Vasúti út). Az út alapvetően kelet-nyugati irányú, kül-, és belterületi szakasza is van. Az út napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 285 J/nap, melyből a teherforgalom 15 db jármű (~5%).

-A 74194 jelű, Nádasd északi bekötő út, északi irányból tárja fel a községet, átkelési szakasza a település főutcája (Petőfi út). Az út alapvetően észak-déli irányú, kül-, és belterületi szakasza is van. Az út napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 893 J/nap, melyből a teherforgalom 89 db jármű (~10%).

-A 74167 jelű, Daraboshegy bekötő út a nyugatról szomszédos települést tárja fel a 7447 jelű állami mellékútról. Az útnak Nádasd közigazgatási határain belül kizárólag külterületi szakasza van. Az út napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 474 J/nap, melyből a teherforgalom 31 db jármű (~7%).

-A 74321 jelű, Nádasd vasútállomáshoz vezető út, a község (üzemen kívül lévő) vasúti megállóhelyének közúti kapcsolatát biztosítja. Az útnak kizárólag belterületi szakasza van — átlagos napi forgalma a KIRA információs rendszer adatbázisa alapján (2018.10.15.) 64 J/nap, melyből a teherforgalom 13 db jármű (~20%).

Helyi, önkormányzati úthálózat

- Településközi összekötő utak: Nádasd és a szomszédos községek között a közúti kapcsolatot jelenleg az állami úthálózat biztosítja, illetve mezőgazdasági, és erdészeti utakon (nem kiépítettek) egyes területek szintén elérhetők. A hajdani 74193 jelű-, és a hajdani 74194 jelű bekötő utak a közelmúltban önkormányzati tulajdonba és kezelésbe kerültek.

- Helyi gyűjtőutak: ezt a funkciót az önkormányzati tulajdonba került állami mellékutak látják el.

- Kiszolgáló utak: az önkormányzat tulajdonában lévő összes belterületi út kiszolgáló út funkciót lát el.

- Külterületi mezőgazdasági utak: a lakott területek részeken kívüli mezőgazdasági, és zártkerti művelésű ingatlanokat tárják fel, amely hálózat napjainkban változó minőségben kiépített.

1.13.3 Községi közlekedés

Közúti

A településen az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. helyközi autóbuszjáratok közlekednek. A Petőfi úton, valamint a Hegyhátsáli úton található a helyközi járatok megállói, jellemzően öbölben kialakítva. Ahol a megállóhelyek nincsenek öbölben elhelyezve, ott a megállás a folyópályán történik.

Kötőpályás

Üzemen lévő vasúti nyomvonal a település környezetében nem található. A 22 vonal érinti a települést, de 2009 óta a vonatközlekedés azon megszűnt. Legközelebb Körmenten érhető el a Szombathely – Szentgotthárd vasútvonal, amely az országos hálózat 21-es számú vonala. Üzemeltetője a GYSEV Zrt.

Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kiépített kerékpárút a település közigazgatási területén a Petőfi úton található, mely részben önálló kerékpárút, részben kerékpársáv. A település egyéb részein a kerékpárosok a meglévő úthálózaton közlekednek.

A lakott területen az utak mellett kiépített járdák találhatók, az igényeknek megfelelően kielégítő lefedettséggel.

Parkolás

Belterületén kiépített várakozóhelyek az iskola mögött a védőnő helyisége, fogorvosi rendelő udvarán vannak. Az intézmények, kereskedelmi és egyéb létesítmények melletti parkolás a közterületeken van megoldva a rendelkezésre álló terület felületrendezésével.

1.14 Közművesítés

1.14.1 Víziközművek

Ivóvízellátás Ø80-100-150/ac. továbbá NA100/KMPVC, valamint D90/KPE elosztóvezetéseken biztosított. A fogyasztási csúcsok kiegyenlítését és az egyenletes hálózati nyomás a lakott terület DK-i részén felállított 150m³-es víztorony biztosítja.

Szennyvízelvezetés

Nádasd jelentős részén a szennyvízcsatorna hálózat kiépített. A csatornahálózat elválasztó rendszerű, gravitációs ágakból áll. A terület mélypontjain szennyvízátemelők üzemelnek, melyek nyomóvezetékekkel továbbítják az összegyűjtött szennyvizet a hálózatba.

A szennyvíz tisztítása a lakóterülettől ÉK-i irányban üzemelő szennyvíz tisztító telepen történik. A szennyvíztelep jelenleg is szabad kapacitással rendelkezik, így a lakossági szennyvizeken túl további szennyvizek fogadására is alkalmas.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A község a Rába folyó vízgyűjtő területén fekszik. (A Rába folyó vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2015 évben elfogadásra került)

A település területén húzódik a Nádasdi patak, a Csalókúti patak, a Csörnöc – Herpenyő patak és a Pille ér.

Nádasd belterülete részben kiépített csapadékelvezető rendszerrel rendelkezik, melyről vízikönyvi nyilvántartásban vízjogi engedélyek nem szerepelnek.

A belterületről lefolyó csapadékvizeket az úthálózat melletti trapézzszelvényű árkok gyűjtik össze és vezetik – a korábbiakban említett – befogadók – Nádasdi és Csalókúti patak – egyikébe.

1.14.2 Energia

1.14.2.1 Villamos energiaellátás

Nádasd községet az E.ON Áramhálózati Zrt. tulajdonában és üzemeltetésében lévő Körmend 132/22kV-os alállomásból induló Körmend-Zalaegerszeg I. sz. 22kV-os hálózatról látják el villamos energiával, több mint 3,0km 22kV-os leágazó légvezetéseken keresztül.

Nádasd község 0,4kV-os hálózatát 8 db oszloptranzformátor állomás táplálja.

Ebből 5 db a belterületi, 3 db a hegyközségi zártkertekben lévő lakossági kommunális igényeket látja el.

Ezek a transzformátor állomások az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. tulajdonban és üzemeltetésben vannak.

A fenti transzformátorokon kívül magántulajdonban lévő transzformátor állomások is vannak, ezek:

- Vízmű
- Lőtér

Az E.ON tulajdonában lévő transzformátorok az alábbiak szerint biztosítják az ellátást

Körzet	Típus	Teljesítmény	Tulajdonos
I. sz. TR	VOTR 20/250	250 kVA	E.ON
II. sz. TR	VOTR 20/205	250 kVA	E.ON
III. sz. TR	OTR 20/250	160 kVA	E.ON
IV. sz. TR	OTR 20/250	160 kVA	E.ON
Nádasd, Hegyalja	VOTR 20/125	63 kVA	E.ON
Nádasd, Úttörő tábor	OTR 20/250	50 kVA	E.ON
Nádasd, Cserhegy	OTR 20/250	50 kVA	E.ON
Tsz trafó	VOTR 20/400	250 kVA	E.ON

A fogyasztókat a közcélú transzformátor állomásokról indított vasbeton oszlopos és felújított faoszlopos, kisfeszültségű, szabadvezetékes hálózat látja el villamos energiával.

A gerincvezetékek 4x95 mm², vagy 4x70 mm² keresztmetszetűek.

Az I.sz. TR körzetben és a Hegyalja körzetben 4x240 mm² alumínium földkábeles gerincvezeték van fektetve. A leágazó vezetékek 4x50 mm² és 4x25 mm² keresztmetszetűek.

A 86. sz. főközlekedési út Petőfi utcai átkelési szakaszán nagy fényáramú nátrium fényforrású lámpatestek, a mellékutcákban 36W-os kompakt fénycsöves lámpatestek biztosítják a közvilágítást, központi vezérléssel.

A Hegyaljai zártkerti 86. sz. és 74 sz. közlekedési utak kereszteződésének átépítése során LED fényforrásos lámpatestek beépítésével földkábeles közvilágítási hálózat létesült.

1.14.2.2 megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás lehetősége

Az iskola épületegyüttesére illetve a művelődési házra telepített, 2015 óta működő napelemek a két épület áramellátását biztosítják.

1.14.2.3 az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése*Polgármesteri hivatal*

Energetikai minőség szerinti besorolás: átlagost megközelítő. A nyári felmelegedés olyan mértékű, hogy gépi hűtést igényel. Hatékonyabb, lehetőleg külső árnyékolók alkalmazása javasolt.

Tervezett beavatkozások:

külső falazat és padlásfödém hőszigetelése

bejárati ajtók és ablakok cseréje

Kossuth Lajos utca 101. vegyes rendeltetésű épület

Energetikai minőség szerinti besorolás:gyenge

A nyári felmelegedés elfogadható mértékű.

Vasúti utca 8.Lakó, és szállásjellegű épület

Energetikai minőség szerinti besorolás: rossz

A nyári felmelegedés olyan mértékű, hogy gépi hűtést igényel. Hatékonyabb, lehetőleg külső árnyékolók alkalmazása javasolt.

Tervezett beavatkozások:

Utólagos hőszigetelések, régi ablakok cseréje, az állandó hőmérsékletű kazán cseréje.

1.14.3 Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezetékek nélküli hírközlési építmények

Vezetékes hírközlés (távbeszélő, internet és kábeltelevíziós szolgáltatás)

A Nádasd településen a vezetékes hírközlési szolgáltatások nyújtására jelenleg két hírközlési szolgáltató rendelkezik hírközlő hálózattal.

Egyetemes hírközlési szolgáltatóként a **Magyar Telekom NyRt**, elsősorban távbeszélő szolgáltatásra alkalmas, sodort érpáras, rézkábeles helyi hálózattal rendelkezik. Szélessávú internet szolgáltatásra és IP TV szolgáltatásra a jelenlegi hálózat csak minőségi és területi korlátokkal alkalmas.

A szolgáltató távbeszélő központja a Kossuth Lajos és Vasút utcák keresztezésének közelében helyezkedik el.

A helyi kábeles hálózat jelentős részben föld alatti, kisebb részben léghábeles kiépítésű, mely vegyesen saját oszlopsoron vagy 0,4 kV-os elektromos oszlopokon van elhelyezve.

Az előfizetői csatlakozások túlnyomó többsége léghábeles leágazásokkal van kiépítve.

A települést kiszolgáló telefonközpont optikai kábelben kapcsolódik a 94-es körzetszámú hálózatot kiszolgáló Szombathely központjához.

Az optikai hálózata révén a Magyar Telekom Nyrt a településen rendelkezik a szélessávú hálózati szolgáltatások biztosításának képességével, azonban a települést lefedő kábelhálózat ezen szolgáltatások nyújtására csak erős korlátokkal alkalmas.

A településen a Magyar Telekom Nyrt-n kívül a szentgotthárdi székhelyű **JuPiNet Kft.** hírközlési szolgáltató rendelkezik vezetékes hálózattal, mely HFC rendszerű (**Hibrid optikai {Fiber}** és koaxiális {Coax} kábeles rendszer).

A települési lefedő HFC kábelhálózat 0,4 kV-os elektromos oszlopsoron van elhelyezve és az előfizetői leágazások is léges kiépítésűek.

A HFC hálózaton kábeltelevíziós, szélessávú internet és IP alapú telefon szolgáltatások egyaránt elérhetőek.

Nádasd település HFC hálózata optikai kábelben csatlakozik a szolgáltató tulajdonában álló Zalaegerszeg-Körmend viszonylatú optikai gerinckábelhez és ezen át a Körmenden lévő fejállomáshoz.

A HFC hálózat a szélessávú internet projektben (SZIP) megfogalmazott követelményeknek megfelelő szélessávú szolgáltatások nyújtására alkalmas műszaki színvonalon működik.

Vezeték nélküli hírközlés (mobiltelefon, vezeték nélküli internet és műsorszóró szolgáltatás)

-Mobiltelefon szolgáltatás

A település területén a **Magyar Telekom Nyrt**, **Telenor Magyarország Zrt.** és a **Vodafone Magyarország Zrt**, mobiltelefonos szolgáltatásai, mind a beszédcélú, mind a szélessávú internet célú szegmensben megfelelő minőségben elérhetőek. A **DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.** mobiltelefonos szolgáltatásai a település területén jelenleg még nem érhetőek el.

-Vezeték nélküli műsorjel ellátás (rádió és televízió műsorszórás)

A település területén a rádió műsorjel ellátást az **Antenna Hungária Zrt.** Vasvár/Hegyhátsál adóállomásról biztosítja. A közszolgálati adók (Kossuth, Petőfi, Bartók és Dankó rádiók) vételi lehetősége megfelelő.

A televíziós műsorjel ellátást DVB-T technológiával szintén biztosítja az Antenna Hungária Zrt. Vasvár/Hegyhátsál adóállomásról. A MindigTV és a MindigTV extra szolgáltatások teljes választéka (A, B, C, D és E multiplex) egyaránt elérhető.

-Vezeték nélküli (WIFI) internet szolgáltatás

A településen több vezeték nélküli internet szolgáltató is kínálja internet szolgáltatásait.

Mivel a szolgáltatás elérhetősége erősen függ a megfelelő lefedettségtől, a településen belül ténylegesen elérhető szolgáltatásokról megbízható információ nem áll rendelkezésünkre.

1.15. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.15.1. talaj

Az uralkodó talajtípus a Rába pleisztocén kavicssteraszain kialakult agyagbemosódásos barna erdőtalaj (területi részarány: 84%). Ahol a kavicsrétegre homokos, löszös üledék települt, ott kedvezőbb vízgazdálkodású és termékenységgű, agyagbemosódásos barna erdőtalajok képződtek.

Változatos alapközetben képződtek a barnaföldek, amelyek területi részaránya 5%.

A kistáj Ny-ról a pszeudoglejes barna erdőtalajok övébe nyúlik. Ezek a talajok 9%-os területi részaránnal szerepelnek.

Kis területi részaránnal földes kopárok is találhatók a tájban.

A talajra, ezzel együtt a felszíni és felszín alatti vizek minőségére a mezőgazdasági (állattartás, intenzív növénytermesztés) tevékenységeken felül jelentősebb hatással bíró tevékenységekkel, nevezetesen mezőgazdasági területen történő kommunális szennyvíziszap elhelyezés és hígrágya termőföldön történő elhelyezése nem történik a településen. A bányászati (külszíni) tevékenység számottevő.

1.15.2. felszíni és a felszín alatti vizek

A területen lévő felszíni vizek a Csörnőc-Herpenyő mellékvízfolyásai (Nádasdi-patak, Katafai-patak), melyek a talajvizet drénezik. Zala-Rába vízgyűjtőhatár a község déli külterületeinél húzódik.

A 4,1 km hosszú Nádasdi-patak 9,6 km² vízgyűjtő-területtel jellemezhető (az ún. vasúti-ág nélkül). A meder $Q_{10\%}$ vízhozam elvezetésére kiépített, mely vízhozam a tervezési területhez legközelebbi szakasznál (2+842) 8,1 m³/s. A patak középvíz-hozama 3 l/s, az augusztus havi 80 %-os kisvízhozam 2,1 l/s. E szakaszon (1F fúrás) a völgytalp 217 mBf. szinttel, a mederfenék 215 mBf. szinttel jellemezhető.

Az 5,7 km hosszú Katafai-patak 7,5 km² vízgyűjtő-területtel jellemezhető. A meder $Q_{10\%}$ vízhozam elvezetésére kiépített, mely vízhozam a tervezési területhez legközelebbi szakasznál (2+050) 3 m³/s. E szakaszon a völgytalp 211 mBf. szinttel, a mederfenék 209 mBf. szinttel jellemezhető.

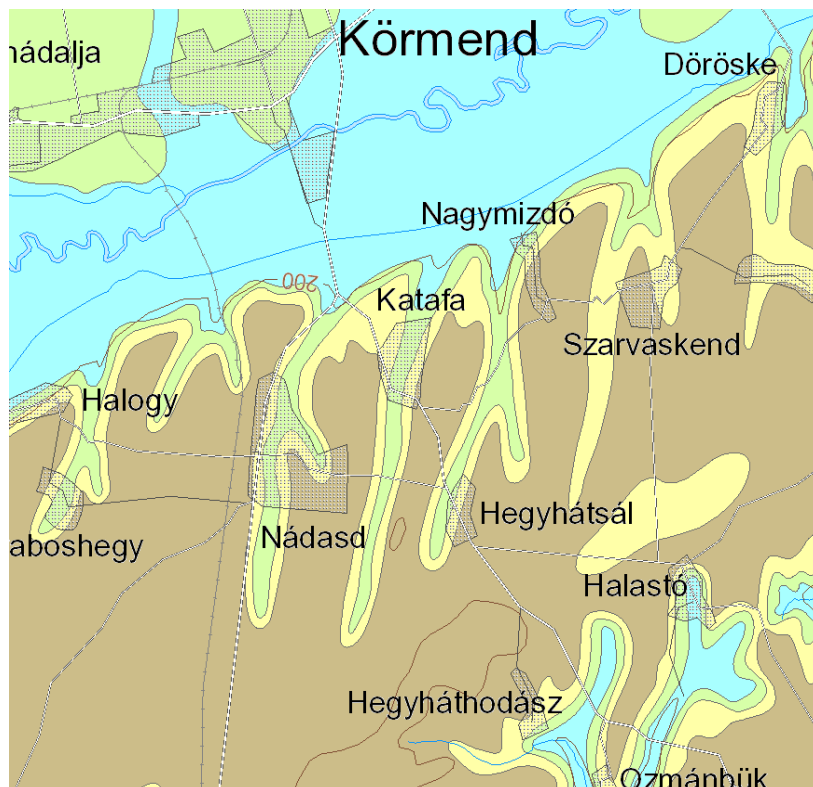
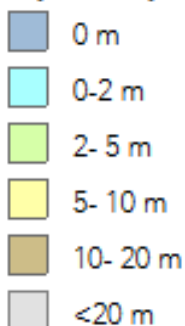
A talajvízszint stabilitását a beszivárgás és az oldalirányú áramlás biztosítja, a beszivárgásból a talajvízszintet tápláló vízmennyiség 5-25 mm mindössze.

A térségben a talajvíz átlagosan a terep alatt 8 m mélységben található, a völgytalpakon ez az érték 2-3 m, a kiemelt részekben 20-25 m.

A Rába-völgybe lenyúló lejtőn a talajvíztartó pleisztocén homokos kavics kiemelkedik, s a talajvíz felszíni vízfolyások felé adódik át (Nádasdi-patak).

A talajvíz jellemzően alacsony keménységű, alacsony sótartalmú, kalcium-hidrogén-karbonátos jellegű (10-20 mg/l Ca, 4-6 mg/l Mg, 4-6 mg/l Na, 1 mg/l K, 10-15 mg/l klorid, 25-35 mg/l hidrogén-karbonát), összes oldott anyag tartalma 100-200 mg/l, keménysége 25 CaO mg/l, szulfáttartalma 15-60 mg/l, vastartalma magas.

Talajvíz elhelyezkedése

Nádasd a 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések közé tartozik.

A település nem szerepel a 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében, az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések listájában, így a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a település területére szennyvizek közvetlen befogadóba történő bevezetésére vonatkozó kibocsátási határértékek tekintetében a 3-4. vízminőség-védelmi területi kategória érvényes.

Nádasdon üzemelő, illetve kijelölt vízbázis védőterület, illetve védőidom nem található.

A település a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása szerint nagyvízi mederrel érintett, belvízzel nem veszélyeztetett.

Az önkormányzat tájékoztatása szerint az elkerülő út megépítésével az Ifjuság utca nyugati oldalán folyó patak által a település déli mezőgazdasági területeiről összegyűjtött árville veszélyeztetheti közvetlen környezetét.

1.15.3. levegőtisztaság és védelme

A levegő minőségének egyik meghatározó tényezője a települési légszennyezési kibocsátás. A többi településhez hasonlóan a légszennyezőanyag kibocsátások elsősorban a lakossági és közületi gázfelhasználáshoz, a közlekedésből adódó levegőszennyezéshez, valamint az ipari létesítményekhez és szolgáltatói tevékenységekhez kötődnek, melynek hatásait tompíthatja, illetve ronthatja az adott település környezeti adottsága.

Nádasdon, és környezetében légszennyezőanyag kibocsátás szempontjából a közúti közlekedés a meghatározó, mivel a vasúti forgalom szünetel.

A közúti közlekedésből adódó légszennyezést a 86. sz. főút elkerülő szakaszának megépítését követően főként a 7446 (Nádasd-Csákánydoroszló összekötő út), a 74194 (Nádasd északi bekötő út) és a 74193 (Nádasd keleti bekötő út) utak okozzák.

A településen levegőterhelést jelentenek még a lakossági fűtés során jelentkező kibocsátások, hiszen a vezetékes gázellátás fokozatosan egyre népszerűbbé vált. Számottevő lehet a vegyes tüzelés használata is melynek várható következménye a légszennyezés időszakos emelkedése.

A lakossági fűtésből származó légszennyező-anyagok mennyisége nem számottevő, az egyéb tüzelési módokból származóan lokális légszennyezettségi problémák kialakulhatnak.

Bizonyos építési-bontási munkák során is kerül por olyan mennyiségben a környezeti levegőbe, amely hosszabb-rövidebb ideig tartó szennyezettséget okoz.

Ezek a lokális és nem folyamatosan jelentkező hatások a község levegőjének minőségét alapvetően nem befolyásolják, azonban megszüntetésükre intézkedéseket kell kidolgozni.

Az allergén gyomnövények főként az utak mentén lévő árkokban fordulnak elő, melyek gyérítése az árkok, útpadkák és zöldfelületek rendszeres kaszálásával történik.

A légszennyezés tekintetében az országos közutak 2017. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalmi adatainak felhasználásával megvizsgáltuk a közlekedésből adódóan a településre jellemző levegőállapotot.

A gépjárművekre vonatkozó kibocsátási normák alapján a vizsgált útszakaszokon áthaladó járművek teljes légszennyező anyag kibocsátását a következő táblázat részletezi.

Kibocsátás [mg/s m]	CO	CH	NO ₂	SO ₂	PM
7446 út	0,3519	0,0344	0,1152	0,0022	0,0276
74194 út	0,2387	0,0365	0,0356	0,0003	0,0028
74193 út	0,1195	0,0183	0,0177	0,0001	0,0014

A fenti kibocsátási adatok alapján valamennyi szennyezőanyag tekintetében megállapítottuk, hogy azok mértéke az érvényben lévő határértékeket (4/2011. (I. 14.) VM rendeletben foglaltak) a lakóterületeken nem haladja meg.

A vizsgált útszakaszokat az alábbi térkép ábrázolja:

Nádásd (főbb) közlekedési légszennyezése

A településen nagylétszámú állattartással a település délkeleti részén elhelyezkedő major területén foglalkoznak. A telepen elsősorban baromfi, illetve kisebb mértékben szarvasmarhatartás történik. Az állattartásból származó szagkibocsátás vélhetően nem jelent bűzterhelést a környező lakóterületekre.

1.15.4. zaj- és rezgésterhelés

Nádásd zajhelyzetének vizsgálata során – mint minden település vizsgálata során – három fő területre kell kitérni, melyek a közlekedés, az ipari/gazdasági tevékenységek, valamint a kulturális- és szórakoztatóipar. Ezek közül a település környezeti zajhelyzetét döntő módon a közlekedés határozza meg: a 86. sz. főút elkerülő szakaszának megépítését követően, a levegőterheléshez hasonlóan, főként a 7446 (Nádásd-Csákánydoroszló összekötő út), a 74194 (Nádásd északi bekötő út) és a 74193 (Nádásd keleti bekötő út) utak.

A forgalom okozta zajterhelést a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 2. számú melléklete alapján határoztuk meg. Vizsgálatunk során „AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2017. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA” c. Magyar Közút KHT. kiadványát vettük alapul.

A közutak forgalomszámlálási adatai [j/nap]:

Út száma/jele:	7446	74193	74194
személygépkocsi	597	651	1306
kis tehergépkocsi	158	113	223
autóbusz – egyes	15	15	33
autóbusz – csuklós	0	0	0
tehergépkocsi – közepes nehéz	45	10	13
tehergépkocsi – nehéz	45	3	10
tehergépkocsi – pótkocsi	303	1	10
tehergépkocsi – nyerges	1677	1	8
tehergépkocsi – speciális	0	0	0
motorkerékpár	3	10	14
lassú jármű	2	5	3

A közúti közlekedés zajhatásait a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet rendeletben meghatározott zajterhelési határértékekkel hasonlítottuk össze. A zajterhelést (L_{Aeq}) a referenciatávolságban (út középvezetől mért 7,5m) határoztuk meg.

$L_{Aeq}(7,5)_{g,s,t,j}$ [dB]	7446 j. út	74193 j. út	74194 j. út	Határérték a környező lakóterületen [dB]
M_{nappal}	69,1	58,0	61,1	60
$M_{éjszaka}$	64,7	50,2	53,4	50

A közlekedésből eredő zaj a jelenlegi határértékeket helyenként eltérő mértékben, de mind nappali, mind pedig éjszakai időszakban meghaladja. A túllépés mértéke – a fenti táblázat adataiból kiindulva – lakóterületek legközelebbi épületeire vonatkozóan (a távolságból adódó korrekció következtében) változó: ~5-6dB nagyságrendű.

Az elkerülő út megépülésével a Táncsics utca déli szakaszának zajterhelése nőtt a korábbi állapothoz képest.

Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja csupán lokálisan hat, így a lakosságnak csupán kisebb részét érinti. A településen jelentős zajvédelmi problémát, határértéket meghaladó zajkibocsátást üzemi létesítmény nem okoz.

A település nagyobb részét is érintő zajvédelmi problémát okozó rendezvények, események ritkán kerülnek megrendezésre.

1.15.5. sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világútból, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból, vagy akár a saját testünkben is.

Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési

szinten nem befolyásolható. Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét.

A villamos térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasoros árnyékolás jelentősen csökkenti a térerősséget
- épületek (a villamosteret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől: 750kV-40m, 400kV-20m, 220kV-10m, 120kV-5m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900MHz 4.500.000 μ W/m², 1800MHz 9.000.000 μ W/m². A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

1.15.6. hulladékkezelés

A település területén keletkező nem veszélyes hulladékok begyűjtését, szállítását, az STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. mint közszolgáltató végzi a jogszabályi előírásoknak megfelelő módon és gyakorisággal (alvállalkozó: Müllex Közszolgáltató Nonprofit Kft.).

A település több pontján szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas konténerek kerültek elhelyezésre. Lomtalanításra évente egy alkalommal kerül sor.

Az illegális hulladéklerakás, hulladékelhagyás, illetve az okozott problémák megszüntetése, a felszámolás az ország többi településéhez hasonlóan változó intenzitással okoz kisebb-nagyobb feladatot a település számára. A településen egy bezárt hulladéklerakó (0338/3, 0339 hrsz) található, amelynek rekultivációja anyagi források hiányában még nem történt meg.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz szippantását, szállítását a Kalamár Transz Szolgáltató Kft. (Vaspör) végzi közszolgáltatás keretében. Elhelyező telep: a Vasivíz Zrt. Üzemeltetésében lévő körmendi területen kialakított, a települési folyékony hulladék fogadását, ártalommentes elhelyezését lehetővé tevő műszaki létesítményekkel ellátott, hatósági engedéllyel rendelkező szennyvíztisztító telep.

1.15.7. vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális környezetterhelést nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók általában a roncsolt, felhagyott területek és elhagyott (külterületi) lakó épületek okozta konfliktusok. Konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra is.

A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. A szolgáltatókkal a várható hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben légkábel hálózat egy részének térszín alatt kialakításával ez javítható.

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezettséggel is foglalkozni kell, ami Nádasdon szinte kizárólag a közvilágítást jelenti (fényreklámok a településre nem jellemzőek).

1.15.8. árvízvédelem

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM együttes rendeletben nem szerepel Nádasd település.

1.15.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Általánosan elmondható, hogy környezeti konfliktusforrás jellemzően a lakóövezetek ipari-gazdasági-mezőgazdasági övezetekkel határos területein, illetve az elhagyott illegális hulladékok következtében jelentkezik.

Nádasd környezetvédelmi konfliktusok szempontjából az egyik legfontosabb tényezőnek számít a jelentős ipari területekkel nem rendelkezők.

A meglévő, működő telephelyekkel kapcsolatosan – önkormányzati és felügyelői tájékoztatás alapján – az általánosan időnként előforduló egy-két szembenálló fél esteit leszámítva, kirívó konfliktushelyzet nem tapasztalható. Ugyanez elmondható a mezőgazdasági tevékenységre vonatkozóan is. Az előforduló környezeti konfliktusok nem mindig, sőt, általában nem jelentik a környezet károsítását is, hanem elsősorban ez ellenérdekű felek (pl. lakó-gazdálkodó) érdekeinek ütközéseit jelentik.

Információink alapján az elmúlt években környezetvédelmi bírság kiszabására nem került sor.

1.16 Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést befolyásoló, vagy korlátozó tényezők)

1.16.1 építésföldtani korlátokról (alábányászott területek, barlangok, pincék területe, csúszás-, süllyedésveszélyes területek) nincs tudomásunk.

1.16.2 vízrajzi veszélyeztetettség

A területen belterületet veszélyeztető árvíz-, illetve belvízveszély nincs. A község közigazgatási területének É-i részét érinti a Csörnőc-Herpenyő időközönkénti kiöntése. A kiöntési határ vonalát a szerkezeti- és szabályozási terven feltüntettük. A Csörnőc-Herpenyő medre erősen feliszapolódott, növényzettel benőtt, nem tudja kiöntés nélkül elvezetni az érkező nagyvizeket. Általában évente kétszer – tavasszal és ősszel – kilép a medréből, és a környező mezőgazdasági területeket elönti. A visszamaradó víz helyi vízkárokat okoz.

Helyi vízkárokat idéz elő még a déli területekről érkező külvíz is. A tavaszi hóolvadáskor, illetve a nagyobb intenzitású esőzések esetén délről a belterület felé érkező csapadékvizek a Kossuth utca déli végénél, a Bajcsy-Zsilinszky utca keresztezése környékén és a Táncsics Mihály utcától K-re, illetve a Hegyhátsági úttól D-re eső területeken okoznak problémát.

1.16.3 egyéb

Kedvezőtlen morfológiai adottságokról (pld. lejtés, falszakadás), mélységi, magassági korlátozásokról, tevékenységből adódó korlátozásokról az adatszolgáltatás során jelzés nem érkezett.

1.17 Ásványi nyersanyag lelőhely

A Filinger-Eurotras Kft. mint bányavállalkozó a 079/7, 080/1-4, 082, 092/3-5, 092/9 hrsz. földrészletekre kutatási műszaki üzemtervet terjesztett be, amelyet a Bányafelügyelet jóváhagyott. A kutatás 2017 év során megkezdődött, a területen a vállalkozó kavicsbányát nyit.

2. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

2.1 A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

Épített környezet

A településszerkezet összetett: az északi belterülethatárnál hegyesszögben elágazó, a Nádasdi-patakot közrefogó két utca és ezekről keletre egy rövidebb párhuzamos utca, valamint a középtájon keresztben áthaladó, erőteljesen beépült Vasúti utca rajzolják meg a fő szerkezeti vonalakat.

Az utcák közötti még fel nem tárt tömbbelsőiben hosszan benyúló, ma már kevésbé művelt telekrészek vannak.

A településképp rendezett, az utcaképek esztétikusak, néhol kertvárosias jellegűek, de környezetétől szembetűnően eltérő, nem illeszkedő épület nincs Nádasdon.

A demográfiai folyamatok alapján (A lakónépesség száma 2009 és '13 között kisebb ingadozásokkal stagnált, majd fogyásnak indult, 2018-ra pedig a korábbi szintet megközelítően emelkedett. Nagyléptékű lakóterület bővítésre nincs szükség, a korábbi tervekben jelölt tömbbelső feltárások, valamint a Táncsics Mihály utca meghosszabbítása elegendőek.

Alapfokú intézményellátottsága megoldott, bár az önkormányzat épülete elavult, a korszerű követelményeknek már nem felel meg.

Közlekedés

A jelenlegi közlekedési hálózatot alapvetően elegendőnek tartjuk a település belterületi, helyi, kistérségi (szomszédos települések) és az országos hálózathoz való kapcsolat kiszolgálására. A szomszédos települések közúton közvetlenül, vagy több állami út érintésével megközelíthetők.

Az előrevetített forgalomnagyságok alapján a település lakott területén lévő közutak kapacitás-fejlesztést nem igényelnek. Az állami közutak vonatkozásában a jelenlegi nyomvonalakon olyan fejlesztés nem tervezett, ami belterületen a változó útterület szélességek jelentős módosítását igényelné.

A meglévő-megmaradó önkormányzati utak, mind kiszolgáló-lakó utcák. A kialakult beépítések következtében adott — változó — szabályozási szélességűek, jelentős részük szilárd burkolattal ellátott. A meglévő szabályozási szélességeken belül a helyi lakó-kiszolgáló forgalom hosszú távon is megfelelő szolgáltatási szintet ad.

Ennek értelmében belterületen a meglévő jogi környezet gyakorlatilag a beépítéshez igazodik, melynek eredményeként viszont az OTÉK által kívánt közterületi szélességek nem biztosítottak. Bár a közlekedési létesítmények (utak, járdák) csökkentett paraméterekkel ezeken a részeken már ki vannak építve, a szabvány szerinti keresztmetszeti elhelyezhetőséget feltétlen felülvizsgálatra — lehetőség szerint bővítésre — javasoljuk. Az állami mellékutak vonatkozásában ez az adottság kiemelten felülvizsgálandó, az OTÉK 30m-es előírányzatát, illetve a területrendezési tervekben rögzített kerékpáros nyomvonalak pozícióját figyelembe véve. A belterületi úthálózat bővítése tovább szükséges azokon a helyeken, ahol egyéb területi fejlesztések koncepciója szerepel a szabályozási tervben.

Ahol az útterületek szabályozása az épített és tulajdonjogi környezet megóvása miatt nem teszi lehetővé 6-7m-nél szélesebb területek kijelölését, ott vegyes forgalmú, vagy egyirányú utak kialakítását javasoljuk megvalósítani.

Több lokális, de egyben átfogó problémakör is az egyes létesítmények melletti parkolás megfelelő megoldásának hiánya. A közintézmények, és egyéb forgalomvonzó objektumok (temető, közösségi ház, üzletek) környékén a gépjárművek elhelyezése egyes területrészekben jelenleg csak részben megoldott, melynek elsődleges oka vélhetően a beépítési, és tulajdonjogi adottságokra, illetve ebből következően a szükséges hely hiányára vezethető vissza. Az érintett helyeken a közlekedési létesítmények – parkolóhelyek számára terület kijelölését, szabályozását tartjuk indokoltnak.

Fentiek alapján a településrendezési tervben közlekedési vonatkozásban szükséges beavatkozások:

Közúti közlekedés:

-A település közigazgatási területén a közelmúltban megvalósult közúti fejlesztések kapcsán a szabályozási, szerkezeti tervek felülvizsgálata — a kialakult állapotok figyelembe vételével.

-Az állami mellékutak területének bővítési lehetőségeit felül kell vizsgálni, belterületen az épített környezet, és a magántulajdon védelmének szem előtt tartásával. A meglévő közlekedési területsávok mértékének meghatározásánál — *amennyiben persze a közlekedési és infrastrukturális létesítmények szabvány szerinti keresztmetszeti elhelyezhetősége igazolt* — az épített környezet, és a magántulajdon védelme prioritást élvez.

-Helyi kiszolgáló utak szélességének, a terület-bővítések biztosításának felülvizsgálatánál szintén a fenti elv követése javasolt, melyet megalapoz az önkormányzat ezirányú törekvése is.

Vasúti közlekedés:

A 22 országos vasútvonal szabályozásának felülvizsgálata a rendelkezésre álló fejlesztési koncepciók alapján.

Kerékpáros, gyalogos közlekedés:

-Meglévő és tervvel rendelkező kerékpárút szakaszok összekötéséhez a szükséges területek biztosítása (az utak területének szükséges mértékű szélesítésével, vagy önálló nyomvonalak kijelölésével).

-A magasabb rendű területrendezési tervekben előírányozott kerékpáros nyomvonalak szabályozási és szerkezeti tervbe való adoptálása.

Közösségi közlekedés:

Az autóbusz-megállókat öbölben javasoljuk elhelyezni, így belterületen a szabályozási szélességen belül kell azoknak helyét biztosítani szükséges. A megállóhelyek elérhetőségét az autóbusz-útvonalakon maximum 500 m-ben határozzuk meg. A településen belül tervezett lakóövezet fejlesztések meglátásunk szerint további autóbusz megállóhelyek kialakítását nem igénylik.

Gyalogos közlekedés:

Belterületen a gyalogos közlekedés járdákon bonyolódik. A meglévő utaknál és a tervezettekénél is az útburkolat mindkét oldalán gyalogjárda kialakítását javasoljuk – kivéve azokon a területeken, ahol a beépítés egyoldali. A szabályozási tervben elszórtan néhány önálló gyalogos út került kijelölésre a lakott területrészekben, melyek indokoltságát javasoljuk vizsgálni.

Parkolás:

Több lokális, de egyben átfogó problémakör is az egyes létesítmények melletti parkolás megfelelő megoldásának hiánya. A közintézmények, és egyéb forgalomvonzó objektumok (temető, közösségi ház, üzletek) környékén a gépjárművek elhelyezése jelenleg csak részben megoldott, melynek kapcsán a várakozási szokások értékelése mellett, a parkolási igényeket javasoljuk kiszolgálni a releváns létesítmények környezetében.

Vízellátás

Üzemeltető jelzése alapján a rendszer alkalmas a vízigények zavartalan biztosítására mind vízigény, mind pedig hálózati nyomás vonatkozásában. Az ellátásban említésre méltó zavarok, fennakadások nem voltak.

Bővítésre, fejlesztésre csak újabb területek bevonása esetén kerül sor.

Cél a legrégebbi, korszerűtlen – főleg azbesztcement – anyagú hálózat fokozatos rekonstrukciója/cseréje lehet.

Fejlesztésre szánt területek vízellátása az üzemelő hálózathoz kapcsolódva megoldható, az ivó-, és tűzoltóvíz igény – elsősorban – a hálózat továbbépítésével biztosítható. Amennyiben a területen olyan létesítmények épülnek, melyeknek a mértékadó tűzszakaszára vetített oltóvízigény a hálózatról nem biztosítható, a kiegészítő oltóvízről más módon – tartály, tározó, tó, stb. – kell gondoskodni.

Szennyvíz hálózat

A meglévő hálózat továbbépítése csak új területek bevonása esetén szükséges.

Jelenleg az előző pontban említett tisztítótelep felújítása van előkészületben. (Vízjogi létesítési engedély kiadása a napokban várható) Az engedély birtokában a telep új – BICOS - technológiára kerül átállításra, és a kapacitása is némileg megnövekszik. További felújítás várható a 2 db végátemelőnél. A település többi átemelője (5db) pedig bekapcsolásra kerül az irányítórendszerbe.

Új területeken keletkező szennyvizek összegyűjtéséhez és továbbvezetéséhez gravitációs csatornahálózat kiépítése indokolt, és szükséges. Amennyiben a domborzati viszonyok szükségessé teszik, az összegyűjtött szennyvíz továbbítására átemelők és nyomóvezetékek épülnek.

Az üzemeltető szerint további fejlesztési területek szennyvíz-elvezetése biztosítható az üzemelő rendszerhez kapcsolódva.

Gázellátás

A rendszer kialakítása és nyomása lehetővé teszi további fogyasztók bekapcsolását és gázellátását. A fejlesztési terület ellátása érdekében a hálózat bővíthető, továbbépíthető.

Csapadékvíz elvezetés

A település árokhalózata jelen állapotában – nagyrészt – alkalmas a lefolyó csapadékvizek fogadására és a befogadóba vezetésére. Az árokhalózat karbantartása (kaszálás, iszapolás, lefolyást gátló növényzet, hordalék eltávolítása) és a kapubejárók alatti átereszek rendszeres ellenőrzése és szükség szerinti tisztítása elengedhetetlen a vizek kártétel nélküli levezetése biztosítására.

A fejlesztéssel érintett területeken javasoljuk a csapadékvíz elvezetéshez szükséges rendszer – főként nyíltárokos hálózat – kiépítését olyan paraméterekkel, és kialakítással, mely biztosítja a lefolyó

vizek kártétel nélküli továbbvezetését a befogadóba. Az ehhez szükséges területeket biztosítani szükséges.

A fejlesztésre szánt területeken elsősorban nyílt csapadékvíz-elvezető árkok kialakítása javasolt.

Elektronikus hírközlés

Távközlés

A tervezési területen a Magyar Telecom NyRt, mint egyetemes távközlési szolgáltató elégíti ki az itt élők vezetékes távközlési igényeit. A Mobil szférában a teljes magyarországi szolgáltatói kör képviselteti magát, lefedettséget biztosít.

A községben a szolgáltató telepített távbeszélő központot, ami a Kossuth Lajos és vasút utcák keresztezésében helyezkedik el. A község vezetékes telefon előfizetőinek nagy része léges leágazáson keresztül kapja a szolgáltatást. A távbeszélő központ ellátási területéhez, tartozik Katafa, Hegyhátsál, Halogy és Daraboshegy község is. A helyi előfizetők ellátása az erőáramú oszlopsoron megépített léges hálózaton valósult meg. A 76-os számú közút mentén a Magyar Telecom Nyrt optikai kábelt fektetett Szombathely Zalaegerszeg viszonylatban. Az optikai összeköttetés lévén valósulhatott csak meg a Nádasdi távbeszélő központ ellátási területén a szélessávú internet hozzáférés képessége és a telekommunikáció területén a későbbi fejlesztés lehetősége.

A szupergyors internet bevezetése folyamatban van.

Műsorszórás kábeltelevízió

A községben (mint, ahogy a környező településeken is) a kábel TV szolgáltatója a zalaegerszegi székhelyű ZELKA Zrt. A szolgáltató minimális földkábel hálózattal rendelkezik. A falu lakossága földfeletti hálózaton kapja az ellátást. A lakossági igények kielégítését a Szolgáltató folyamatosan végzi.